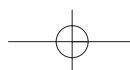

PRIRUČNIK ZA PRIPADNIKE NACIONALNIH
MANJINA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ponašam se kao nacionalna manjina?!

Prikupila i obradila:
Tatjana Puškarić

Izdavač
Agencija lokalne demokracije Sisak
S. i A. Radića 2a
44000 Sisak
Tel: 044 521 227
Fax: 044 521 231
e-mail: ldesk-si@sk.t-com.hr, LDASisak@aldaintranet.org
web: www.lda-sisak.hr

Za izdavača:
Paula Raužan, delegatkinja

Prikupila i obradila:
Tatjana Puškarić, prof.

Dizajn, priprema:

Tisak:

Tiskano u xxxxx primjeraka uz potporu Vijeća Europe - Confidence
Building Measures Programme - Program mjera za uspostavu povjerenja

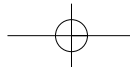
Ponašam se kao nacionalna manjina?!

Prikupila i obradila:
Tatjana Puškarić

Sisak,
veljača 2006.

Sadržaj

1. Uvod	7
2. Prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj	9
3. Politička prava nacionalnih manjina	12
4. Pravo na obrazovanje	15
5. Međureligijski dijalog	18
6. Kulturni život pripadnika nacionalnih manjina	21
7. Manjine i mediji	24
8. Ostvarivanje prava i organiziranje - lobiranje i javno zagovaranje	26
9. Procjena primjene prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj	29
10. Izrada projektnog prijedloga	33
11. Ljudska prava u Republici Hrvatskoj	35
12. Potrebe i interesi Vijeća nacionalnih manjina	37
13. Evaluacija projekta	41
Prilozi	
1. Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina	45
2. Popis sudionika seminara	65

1. Uvod

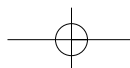
Agencija lokalne demokracije osnovana je u Sisku 1996. godine kao međunarodna nevladina udruga. Osnivači su Vijeće Europe i mreža europskih gradova, regija i nevladinih organizacija. Osnovana je s ciljem promicanja lokalnih programa, decentralizirane suradnje i stvaranja demokratskih vrijednosti na lokalnoj razini.

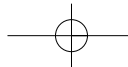
Temeljne aktivnosti Agencije lokalne demokracije Sisak su:

- promidžba i zaštita ljudskih prava i prava manjina - osnaživanje udruga i lokalnih vlasti; seminari; konferencije; međunarodna suradnja i razmjena; suradnja s drugim institucijama.
- osnaživanje i zaštita prava žena - SOS telefon za žrtve obiteljskog nasilja; treninzi i seminari za stručnjake; javne kampanje; konferencije; istraživanja.
- razvoj lokalne demokracije - razvoj civilnog društva; potpora i treninzi za udruge i lokalne vlasti; potpora razvoja lokalne samouprave; rad s medijima (međunarodna razmjena, radijske emisije); razvoj odnosa s građanima, projekti zaštite okoliša.
- potpora razvoju lokalne zajednice - humanitarna pomoć (programi razminiravanja); promidžba i obnova Parka prirode "Lonjsko polje" međunarodnom suradnjom; očuvanje prirode i kulturne baštine.

Agencija lokalne demokracije Sisak je dio mreže koja okuplja 11 agencija te više od 120 lokalnih vlasti i udruga iz cijele Europe pod zajedničkim imenom Asocijacija agencija lokalne demokracije (ALDA). Od 2006. godine ALD Sisak djeluje kao domaća udruga.

Priručnik „Ponašam se kao nacionalna manjina?!“ razvijao se i nastajao tijekom ciklusa seminara unutar projekta „Promoviranje uloge i djelovanja Vijeća nacionalnih manjina“ koji je pod pokroviteljstvom Vijeća Europe - Confidence Building Measures Programme tijekom 2005. i 2006. godine provodila Agencija lokalne demokracije Sisak.

U nazivu priručnika parafraziramo izjavu jednog sudionika koji je naglasio kako se ne zna ponašati kao nacionalna manjina, te ostavljamo mjesta dvojabama ali i uspjesima u životu nacionalnih manjina.

Najveći doprinos nastajanju ovog priručnika dali su nam sami sudionici seminara (popis u prilogu 1) koji su postavljali pitanja gostima-predavačima i na taj način dobijali izravne odgovore kako bi što prije riješili svakodnevne probleme.

Također veliku zahvalnost dugujemo gostima predavačima koji su se odazivali našem pozivu i predano tumačili bilo zakonske odredbe bilo povijesne tijekove koji su odredili današnji život pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Na samome početku ne bi bilo suvišno objasniti i svrhu ovoga priručnika. Naime, ALD Sisak od 1998. godine sustavno djeluje pri promoviranju prava nacionalnih manjina, njihovih obveza i odgovornosti. Kroz brojne projekte, seminare, radionice i konferencije s pripadnicima nacionalnih manjina i nacionalne većine susretali smo se s brojnim upitima. S pojavljivanjem novih predstavnika i generacija neka su se pitanja ponovno postavljala. Proširivanjem zakonskih prava pitanja su postajala sve kompleksnija, a ujedno su sve kompleksniji bili i modeli zaštite prava manjina.

Stoga nam je namjera bila pokušati prikupiti sva pitanja i odgovore kako bi mogli poslužiti svima zainteresiranima u sadašnjem i budućem radu.

2. PRAVA NACIONALNIH MANJINA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Što je nacionalna manjina?

Nacionalna manjina je skupina hrvatskih državljana čiji su pripadnici tradicionalno nastanjeni na teritoriju Republike Hrvatske, a njeni članovi imaju etnička, jezična, kulturna i/ili vjerska obilježja različita od drugih građana i vodi ih želja za očuvanjem tih obilježja. (Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, NN 155/2002., članak 6.)

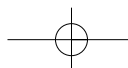
NACIONALNE MANJINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

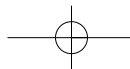
U Hrvatskoj pripadnici nacionalnih manjina žive na području velikog broja gradova i općina. Nacionalne manjine su koncentrirane u većem broju uglavnom na područjima Istre, sjeverne Dalmacije, Like, Korduna, Banovine, zapadne i istočne Slavonije i Baranje.

Dolazak nacionalnih manjina u Hrvatsku odvijao se u različitim razdobljima i u različitim povijesnim okolnostima.

češka nacionalna manjina je u većem broju naseljena na području gradova: Daruvar, Grubišno Polje, Pakrac, Kutina, Požega, Garešnica, Bjelovar, Novska i Vrbovec te u Zagrebu. Pripadnici češke nacionalne manjine u Hrvatsku su u većem broju počeli dolaziti tijekom 19. stoljeća u okviru uobičajenih migracija koje su se odvijale u Austro-Ugarskoj Monarhiji. češko stanovništvo dolazilo je u Hrvatsku uglavnom u organiziranim skupinama.

Pripadnici mađarske nacionalne manjine tradicionalno uglavnom žive na području Osijeka, Bjelovara i Zagreba. Najviše pripadnika mađarske nacionalne

manjine živi u Baranji, gdje su autohtono stanovništvo.

Talijanska nacionalna manjina pretežito živi u Istri, gdje je autohtono stanovništvo (85% Talijana u Hrvatskoj živi na području Istre), a u daleko manjem broju na području Splita, Zagreba i Lipika.

Slovačka nacionalna manjina uglavnom živi na području gradova Našica i Iloka, a neznatno ih ima u Đakovu, Osijeku, Novskoj i Sisku.

Rusini su u najvećem broju naseljeni na području Vukovara, a manje u Vinkovcima i županji, Zagrebu, Lipovljanima i Osijeku.

Romi predstavljaju specifičnu kategoriju stanovništva jer se kod njih tek u novije vrijeme javlja proces stacioniranja i prekidanja s tradicionalnim nomadskim životom.

SMANJENJE BROJA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U HRVATSKOJ - RAZLOZI

Usporede li se rezultati popisa stanovništva iz 1991. godine s nekoliko dosadašnjih popisa stanovništva kod svih nacionalnih manjina, osim kod Albanaca, Roma i Slovaka, uočava se opadanje broja njihovih pripadnika. Najdrastičnije smanjenje vidljivo je kod najbrojnijih nacionalnih manjina: srpske, mađarske, češke i talijanske.

Razlozi smanjenja broja pripadnika nacionalnih manjina, premda ne isključivo, nalaze se u:

- a) prostornoj raspoređenosti koja pogoduje slabljenju, a vremenom i kidanju veza unutar nacionalne manjine;
- b) seljenju stanovništva u gradove i urbanizaciji koja dovodi do slabljenja seoskih zajednica;
- c) migracijama stanovništva i na relaciji međuregionalnih i prekomorskih migracija, posebno za vrijeme i nakon rata 1991.-1995.;
- d) višoj razini obrazovanja koja dovodi do brže socijalne pokretljivosti pripadnika nacionalnih manjina;
- e) mješovitim brakovima kao instituciji koja podvaja etničku komponentu stanovništva, što je posebno karakteristično za pripadnike srpske nacionalne manjine koji žive u gradovima i područjima koja nisu bila zahvaćena ratom;
- f) slabljenju kohezivnih elemenata etniciteta koje zamjenjuju identifikacija s profesionalnom ili socijalnom skupinom ili regionalnom pripadnošću (Istrijani, Ličani, Kordunaši, Dalmatinci, Slavonci, Gorani).

KONSTITUCIONALNA RJEŠENJA U ZAŠTITI NACIONALNIH MANJINA

Opći pravni položaj nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj uređen je pojedinim odredbama Ustava Republike Hrvatske, odredbama Ustavnog zakona o

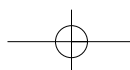
pravima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, te pojedinim zakonima.

Republika Hrvatska ubraja se u zemlje koje su položaj i prava nacionalnih manjina uredile posebnim zakonom. U Hrvatskoj je taj zakon nazvan Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina.

Donošenje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, na čije se donošenje Hrvatska obvezala i u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju EU, predstavlja završetak stvaranja cjelovitog normativnog okvira za ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

Prema Ustavnom zakonu, Republika Hrvatska osigurava ostvarivanje posebnih prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina koja oni uživaju pojedinačno ili zajedno s drugim osobama koje pripadaju istoj nacionalnoj manjini, a kada je to određeno ovim Ustavnim zakonom ili posebnim zakonom, zajedno s pripadnicima drugih nacionalnih manjina, a naročito:

- služenje vlastitim jezikom i pismom, privatno i u javnoj uporabi, te u službenoj uporabi;
- odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu koji se služe;
- uporabu svojih znamenja i simbola;
- kulturna autonomija održavanjem, razvojem i iskazivanjem vlastite kulture, te očuvanjem i zaštitom vlastitih kulturnih dobara i tradicije;
- pravo na očitovanje svoje vjere te na osnivanje vjerskih zajednica zajedno s drugim pripadnicima te vjere;
- pristup sredstvima javnog priopćavanja i obavljanja djelatnosti javnog priopćavanja (primanje i širenje informacija) na jeziku i pismu kojima se služe;
- samoorganiziranje i udruživanje radi ostvarivanja zajedničkih interesa;
- zastupljenost u predstavničkim tijelima na državnoj i lokalnoj razini, te u upravnim i pravosudnim tijelima;
- sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina;
- zaštita od svake djelatnosti koja ugrožava ili može ugroziti njihov opstanak, ostvarivanje prava i sloboda.

3. POLITIČKA PRAVA NACIONALNIH MANJINA

SEMINAR: Rad Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske

Gost predavač: Aleksandar Tolnauer - predsjednika Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske

VIJEĆA I PREDSTAVNICI NACIONALNIH MANJINA

S ciljem unaprjeđivanja, očuvanja i zaštite položaja nacionalnih manjina u društvu pripadnici nacionalnih manjina biraju, na način i pod uvjetima propisanim Ustavnim zakonom, svoje predstavnike radi sudjelovanja u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem Vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama samouprave.

U jedinicama samouprave na čijem području pripadnici pojedine nacionalne manjine sudjeluju s najmanje 1,5% u ukupnom stanovništvu, u jedinicama lokalne samouprave na čijem području živi više od 200 pripadnika nacionalne manjine, te u jedinicama područne (regionalne) samouprave na čijem području živi više od 500 pripadnika nacionalne manjine, pripadnici svake takve nacionalne manjine mogu izabrati Vijeće nacionalnih manjina, a na području jedinice lokalne samouprave gdje živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine bira se predstavnik manjina. (Ustavni zakon..., članak 24.)

Vijeća nacionalnih manjina u jedinici samouprave imaju pravo:

- predlagati tijelima jedinice samouprave mjere za unapređivanje položaja nacionalne manjine u državi ili na nekom njenom području, uključujući davanje prijedloga općih akata kojima se uređuju pitanja od značaja za nacionalnu manjinu tijelima koja ih donose;

- isticati kandidate za dužnosti u tijelima državne uprave i tijelima jedinica samouprave;
- biti obaviješteni o svakom pitanju o kojem će raspravljati radna tijela predstavničkog tjela jedinice samouprave, a tiče se položaja nacionalne manjine;
- davati mišljenja i prijedloge na programe radijskih i televizijskih postaja na lokalnoj i regionalnoj razini namijenjene nacionalnim manjinama ili na programe koji se odnose na manjinska pitanja. (Ustavni zakon..., članak 31.)

SAVJET ZA NACIONALNE MANJINE

Jedna od novosti Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina je utemeljenje Savjeta za nacionalne manjine.

Jedna od glavnih ovlasti Savjeta je raspoređivanje novca koji je u državnom proračunu osiguran za potrebe nacionalnih manjina.

Korisnici sredstava Savjetu podnose izvještaje o trošenju sredstava dobivenih iz državnog proračuna, a Savjet o tome obavještava Vladu i Sabor.

Savez za nacionalne manjine ima pravo Saboru i Vladi predlagati rasprave o pitanjima koje smatra značajnima, posebno vezano uz provođenje Ustavnog zakona i posebnih zakona kojima su uređena prava i slobode nacionalnih manjina.

Savjet ima pravo davati mišljenja i prijedloge o programima javnih radijskih i televizijskih stanica, te predlagati poduzimanje gospodarskih, socijalnih i drugih mjera na područjima tradicionalno ili u znatnijem broju nastanjenim pripadnicima nacionalnih manjina, kako bi se očuvalo njihovo postojanje na tim područjima.

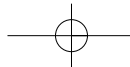
Članove Savjeta imenuje Vlada. Sedam članova Vlada imenuje na prijedlog Vijeća nacionalnih manjina. Pet članova imenuje iz reda istaknutih kulturnih, znanstvenih, stručnih i vjerskih djelatnika, a na prijedlog manjinskih udruga vjerekih zajednica, pravnih osoba i građana pripadnika nacionalnih manjina. Članovi Savjeta automatski su i zastupnici nacionalnih manjina u Saboru RH.

Savjet surađuje s tijelima međunarodnih organizacija i institucija koje se bave pitanjima nacionalnih manjina i s nadležnim tijelima u matičnim državama pripadnika nacionalnih manjina u Hrvatskoj.

IZ RASPRAVE

P: Može li se poboljšati suradnja i komunikacija sa Savjetom? Može li Savjet uputiti smjernice za rad Vijeća nacionalnih manjina?

O: Savjet ne može davati naputke jer on nije predsjedništvo svih manjina. Komunikacija sa Savjetom se može poboljšati, ali on nije tijelo koje treba davati naputke već ih očekuje za svoje djelovanje s lokalne razine.

P: U nekim sredinama ne postoje Vijeća nacionalnih manjina jer se ljudi boje, a ni lokalne vlasti ne žele njihovo osnivanje. Postoje li uredbe koje traže provedbu Ustavnog zakona?

O: Nikoga se ne može prisiliti na osnivanje Vijeća. Potrebno je stvoriti ozračje i uvjete kako bi se pripadnici manjina počeli uključivati i osnivati Vijeća.

P: Općina ne financira naše aktivnosti, ne pozivaju nas na sjednice. što učiniti?

O: Postoji tendencija marginaliziranja manjina u političkom životu. Legitimno je da načelnik ne dodjeljuje sredstva ako ih nema. Ono što mora je dati uvjete za rad VNM. Manjine se moraju uključiti u donošenje odluka i politički rad svojih zajednica.

4.

PRAVO NA OBRAZOVANJE

SEMINAR: Pravo na obrazovanje pripadnika nacionalnih i etničkih manjina i zajednica

Gost predavač: Jadranka Huljev - Savjetnica za nacionalne manjine u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske

Odgoj i obrazovanje pripadnika nacionalne manjine obavlja se u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama te drugim školskim ustanovama s nastavom na jeziku i pismu kojim se služe, pod uvjetima i na način propisanim posebnim zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Ustavni zakon..., članak 11.

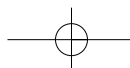
Obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina obvezno je obrazovanje kada se za to opredijele pripadnici nacionalne manjine, regulirano pozitivnim zakonima o obrazovanju u Republici Hrvatskoj. Program obrazovanja nacionalnih manjina izvodi se po programima obveznog osnovnoškolskog obrazovanja i izbora visokoškolske naobrazbe.

Učenici koji pohađaju nastavu na jeziku i pismu manjine imaju pravo i obvezu učiti i hrvatski jezik i latinično pismo, a nastavni plan i program za opći dio sadrži dio čiji je sadržaj u vezi s posebnosti nacionalne manjine (materinski jezik, književnost, povijest, zemljopis i kulturno stvaralaštvo nacionalne manjine).

školske ustanove s nastavom na manjinskom jeziku i pismu nacionalne manjine mogu se osnivati za broj učenika manji od onog koji je propisan za školske ustanove s nastavom na hrvatskom jeziku i pismu.

Ukupan broj učenika koji se obrazuje na svom jeziku i pismu iznosi oko 12000.

Jezici na kojima se izvodi nastava mogu se kategorizirati u dvije grupe, na tzv. regionalne ili manjinske jezike i neregionalne jezike.

Regionalni jezici na kojima se izvodi nastava su: talijanski, srpski, mađarski, češki, slovački, ukrajinski i rusinski.

Neregionalni jezici na kojima se izvodi nastava su: njemački, hebrejski i albanski.

U posebnim oblicima organiziranja ljetnih i zimskih škola i seminara njeguje se jezik crnogorske nacionalne manjine, te romske nacionalne manjine.

Uz pravo na uporabu jezika i pisma pripadnici svih nacionalnih manjina imaju pravo u obveznom školovanju na izbor nastave vjeronauka svoje vjeroispovijesti.

Modeli i oblici školovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina

Pripadnici nacionalnih manjina svoje ustavno pravo na obrazovanje na svom jeziku i pismu ostvaruju trima osnovnim modelima i posebnim oblicima školovanja.

A model - nastava se u potpunosti odvija na jeziku i pismu nacionalne manjine uz obvezni program hrvatskoga jezika. Osnova školovanja nacionalnih manjina su jezik i pismo.

B model - dvojezična nastava nastava se izvodi na hrvatskom jeziku i pismu i na jeziku i pismu nacionalne manjine. Na hrvatskom jeziku se uče prirodni predmeti, a na jeziku manjine društveni predmeti.

C model - njegovanje jezika i kulture, posebni je program koji se realizira kao nastava od pet školskih sati tjedno uz cjelokupni program nastave na hrvatskom jeziku. Program obuhvaća nastavu jezika i književnosti nacionalne manjine, povijesti, zemljopisa, likovne i glazbene culture.

Programi za uključivanje romske djece u odgojno obrazovni sustav provodi se prema zakonima o školstvu i Nacionalnom programu za Rome.

Visokoškolsko obrazovanje nije organizirano kao specifičnost za nacionalne manjine i pripadnici manjine upisuju se ravnopravno kao i drugi studenti. Pravo pozitivne diskriminacije koriste samo Romi.

IZ RASPRAVE

P: Postoje li mogućnosti stipendiranja pripadnika nacionalnih manjina za visoko obrazovanje?

O: Stipendije imaju svoje uvjete i odnose se jednako na sve građane Republike Hrvatske. Posebne stipendije postoje za Rome isključivo po kriteriju nacionalnosti. Trebao bi postojati fond za talentiranu djecu pripadnike nacionalnih manjina.

P: Gdje dobiti informacije o međunarodnim stipendijama?

O: Na web stranici Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske

www.mzosh.hr gdje je navedeno 15 zemalja koje nude stipendije i moguće su prijave u zadanom roku, uz ispunjavanje traženih uvjeta.

P: Općina Gvozd je svijetli primjer obrazovanja pripadnika nacionalnih manjina - već 2002. godine uvedena je nastava na srpskom jeziku. Odvija se u vrijeme kada djeca idu na katolički vjeronauk, ali i subotom i u poslijepodnevnim satima što nije zadovoljavajuće. Problem su stručnjaci jer je nastava nestručno pokrivena. Drugi problem je prilagođavanje i strah roditelja zbog evidencije i zato ne upisuju djecu na tu nastavu. Ipak, s vremenom su mnogi pomaci postignuti.

O: Pitanje rasporeda sata i pitanje straha odnose se na cijelu Hrvatsku. Od 1. do 4. razreda lakše je organizirati raspored jer djeca imaju manje sati. U razrednoj nastavi ravnatelj najčešće rabe 6. i 7. školski sat ili nastavu subotom. Negdje ravnatelj doista nemaju kada organizirati nastavu, no negdje to rade namjerno i raspoređuju je subotom.

Nažalost, rat je doveo do toga da srpska manjina osjeća strah. Treba početi od racionalnog objašnjenja vrijednosti očuvanja jezika i kulture.

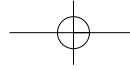
P: Problematika Roma je izraženija nego kod drugih nacionalnih manjina. Uvijek govorimo o jeziku. Nama Romima i našoj djeci bitniji je hrvatski jezik nego romski. Problem je nepostojanje romskog rječnika.

O: Problem su dijalektalni jezici - Romi govore dijalektima. Ti su dijalekti asimilirani jezikom zemlje u kojoj su ostali. Takav asimilirani jezik nije lako staviti u rječnik. Nacionalni program za Rome se prije svega odnosi na lokalnu sredinu. Za sada postoje mali, slikovni rječnici, slikovnice i sl. Potrebno je organizirati vrtiće i predškolski odgoj da bi romska djeca naučila osnove hrvatskog jezika.

P: Koji su kriteriji za odabir pet predmeta u modelu C? Zar zemljopis nije isti svugdje?

O: Nije, vrlo je specifično. Nacionalne manjine imaju matičnu zemlju i uče o njoj. Tih pet predmeta je izabrano jer su to jedini gdje se mogu dodati specifičnosti jedne nacionalne manjine.

5. MEĐUVJERSKI DIJALOG

SEMINAR: Uloga vjerskih zajednica u uspostavljanju međuetničkog dijaloga
Gost predavač: Vladimir Lončarević - pomoćnik savjetnika Predsjednika Republike Hrvatske za politički sustav

IDEJA MEĐURELIGIJSKOG DIJALOGA

Međuvjerski dijalog, iako star koliko i ljudska povijest, u značenju svjesnoga traženja puteva i izgradnje modela razumijevanja među religijama i konfesijama stvar je novijeg datuma.

U kršćanstvu, koje je kao i druge religije dugo gradilo ekskluzivnost spram drugih religija, najprije je sazrela svijest o potrebi dijaloga s drugim religijama.

Razvijanju svijesti o međureligijskom dijalogu pridonijelo je nekoliko čimbenika:

- komunikacijsko zbližavanje ljudi i naroda zbog nagloga razvoja medija i sve većih mogućnosti putovanja s kraja na kraj svijeta;
- trend globalizacije, smanjivanje svijeta osvijestio je potrebu razvijanja kulture dijaloga kao svjesnog nastojanja pojedinaca i skupina za upoznavanjem i prihvaćanjem drugoga takvog kakav on jest;
- drugi razlog je iskustvo suživota u zemljama gdje različite religijske denominacije žive jedna kraj druge stotinama godina, često na zajedničkim svetim mjestima. Sve je razvijenija svijest da su mnoge religije vezane po svom postojanju za druge religijske tradicije.
- treći razlog je spoznaja da su religije u povijesti znale biti čimbenik sukoba i ratova, a da u večni tradicija nema dogmatskog, doktrinarnog ni teološkog razloga da to budu.

Dolazi do sve jače spoznaje da gotovo sve religije na neki način navještaju ljud-

sku transcendentnost i upućuju ljude na čudoredne vrednote te da su u znatnom dijelu nositelji kulturnih tradicija.

Holokaust, ali i druge tragedije nacija i vjera tijekom 20. stoljeća navele su i navode mnoge, ne samo vođe religijskih zajednica, da sve više nastoje pridonijeti sprječavanju ratova i sukoba kojima bi povod ili uzrok mogle biti religijske nesuglasice.

VRSTE (STUPNJEVI) MEĐURELIGIJSKOG DIJALOGA

Međuvjerski dijalog je vrsta dijaloga koji se zbiva među pripadnicima različitih vjerskih skupina, zajednica i denominacija.

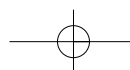
Najčešće se navode tri polazišta ili modela međureligijskog dijaloga :

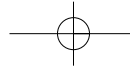
- EKSKLUZIVIZAM (isključivost) u kojemu konfesije polaze od vlastite ispravnosti, dok se druge religije smatraju "lažnima" i "krivima" itd. i kao takve "toleriraju".
- INKLUZIVIZAM (uključivost) - prisutan je u mnogim religijama i polazi od shvaćanja da se sve religije na neki način nalaze u dotičnoj religiji, temeljeći se na sudu da je svim religijama zajednički iskustvo Boga kao transcendentne i sveprožimajuće stvarnosti.
- PLURALIZAM (mnoštvenost) koja polazi od načela da su sve religije jednake u smislu teocentrizma i da dijalog treba služiti postizanju praktičnog suživota i suradnje religija, bez naglašavanja razlika jer sve religije trebaju biti svjesne svoje povijesnosti, pa samim tim i relativnosti.

SVRHA dijaloga nije stvaranje nove "nadreligije" niti je cilj "pobijediti" drugoga, već doživjeti drugoga i sebe u međuvjerskom susretu kako bi se nadvladala vlastita sebičnost te kako bismo bili vjerniji svojim temeljnim vrijednostima.

ZAPREKE MEĐURELIGIJSKOM DIJALOGU:

- naslijeđene predrasude
- nemogućnost poštivanja metodskih načela dijaloga
- praktični životni razlozi (ideološka i nacionalna pripadnost).

MEĐURELIGIJSKI DIJALOG I RAT U HRVATSKOJ

Premda su moderne nacije u demokratskim društvima mahom emancipirane od poistovjećivanja s konfesionalnom pripadnošću, svojevrsno poistovjećivanje još se nalazi u dubokim slojevima podsvjesti većine pripadnika pojedinih nacija, što se očituju kao stereotipi da primjerice Hrvat mora biti katolik, Srbin pravoslavac, a Bošnjak musliman.

6. KULTURNI ŽIVOT PRIPADNIKA ETNIČKIH ILI NACIONALNIH MANJINA

SEMINAR: Organizacija kulturnog života etničkih i nacionalnih manjina i zajednica u lokalnoj zajednici

Gost predavač: Bahrija Sejfić - pomoćnica Predstojnice Ureda za nacionalne manjine Vlade RH

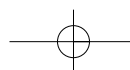
U Republici Hrvatskoj su osigurana prava svim pripadnicima nacionalnih manjina sukladno međunarodnim standardima.

Prije osamostaljenja Republike Hrvatske položaj nacionalne manjine imali su Talijani, česi, Rusini, Ukrajinci i Mađari koji su izgrađivali svoj manjinski položaj više desetljeća i imali razvijene organizacije i institucije kulture.

Međunarodnim priznanjem Republike Hrvatske 1992. godine svi oni koji su imali status naroda u bivšoj zajedničkoj državi otpočeli su sa stvaranjem vlastitih organizacija i izgradnjom svog manjinskog položaja. To su bili Srbi, Slovenci, Makedonci, Crnogorci i Bošnjaci. Pridružile su im se manjine Nijemci, Austrijanci i židovi, te Albanci i Romi čiji je identitet postajao prepoznatljiv u Republici Hrvatskoj.

Od 1992. godine u Republici Hrvatskoj ukupno je organizirano i registrirano 19 nacionalnih manjina, uključujući, uz gore navedene, Bugare, Ruse i Poljake. S obzirom na to da su neke nacionalne manjine baštinile svoj manjinski položaj 60 i više godina, stupanj organiziranosti i razvijenosti institucija vrlo je različit.

U okviru registriranih nevladinih udruga nacionalnih manjina djeluje više od dvjesto različitih kulturnih društava i ogranaka koji su osposobljeni da samostalno djeluju, odlučuju i ostvaruju programe koji su u funkciji očuvanja, njegovanja

i promicanja nacionalnog i kulturnog identiteta i običaja.

Sukladno Ustavnom zakonu Republika Hrvatska osigurava ostvarivanje posebnih prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina koja oni uživaju pojedinačno ili zajedno s drugim osobama koje pripadaju istoj nacionalnoj manjini kao što je pravo na kulturnu autonomiju održavanjem, razvojem i iskazivanjem vlastite kulture, te očuvanja i zaštite svojih kulturnih dobara i tradicije, pravo na samoorganiziranje i udruživanje radi ostvarenja zajedničkih interesa, kao i pravo pristupa sredstvima javnog priopćavanja na jeziku kojim se služe.

Udrugama i ustanovama nacionalnih manjina doznavačavana su sredstva sukladno kriterijima za utvrđivanje financijske pomoći i to za programe informativne i izdavačke djelatnosti, programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija, te programe koji proizlaze iz bilateralnih ugovora kojima se dodatno štite prava

nacionalnih manjina na kulturni identitet. Osim ovih financijski su pomagani i programi izgradnje građanskog povjerenja putem dijaloga kroz institucije sustava te program stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina. Financirani su i programi stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije za Rome, čime se romskoj nacionalnoj manjini pomaže pri osiguravanju uvjeta za vlastiti kulturni razvitak.

Do 2002. godine sredstva za programe udruga i ustanova nacionalnih manjina raspoređivala je Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ureda za nacionalne manjine, a od 2003. godine, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, Odluku o rasporedu sredstava donosi Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Sukladno Odluci Savjeta iz Državnog proračuna za 2005. godinu raspoređena su sredstva u iznosu od 24.500.000 kuna za programe udruga i ustanova nacionalnih manjina iz područja informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija.

U cilju poticanja kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina te afirmaciju manjinske kulture Ured za nacionalne manjine je u suradnji s udrugama nacionalnih manjina od 1998. do 2002. godine organizirao manifestaciju Kulturno stvaralaštvo nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

IZ RASPRAVE

P: Mogu li se s lokalne razine obratiti izravno Zagrebu ?

O: Da, krovna udruga ih mora uvrstiti u svoj proračun.

P: U afirmiranju kulturnih sadržaja za nacionalne manjine veliku ulogu imaju novine. Kakva su iskustva nacionalnih manjina u Hrvatskoj?

O: Nacionalne manjine imaju pravo na pristup medijima. Doznaju se i sredstva za posebne emisije.

7. MANJINE I MEDIJI

SEMINAR: Nacionalne manjine i mediji

Predavač: prof.dr. Stjepan Malović - Fakultet političkih znanosti

Osnovne poruke seminara:

- Masovni mediji služe masovnoj publici, a ne manjinama.
- Urednici vole stereotipe.
- Skandali su dobrodošli - manjine su u medijima ako je riječ o skandalu ili ako urednici vide neke senzacionalističke elemente.
- Ksenofobija je prikrivena, ali uvijek prisutna. Većina se boji manjine.
- I novinari su često žrtve predrasuda.
- Zločini koje počinu pripadnici manjina uvijek su posebno istaknuti.
- Ne vjerujte svim medijima.

IZ RASPRAVE

P: Kako manifestacije nacionalnih manjina mogu doći u medije?

O: Potrebno je osmisliti pristup i zainteresirati novinare, ponuditi im ono što biste i sami željeli gledati.

P: Moramo li se sami nametati medijima? Ako da, u kojoj mjeri?

O: Naravno! Morate raditi na vlastitoj promociji. Postoje razlozi zbog kojih se objavljuju određeni članici. Pazite komu se obraćate, te prema tome izradite strategiju pristupa. Javnost uvijek mora znati što radite.

P: što o svemu kaži sami mediji?

O: Ne dobijaju uvijek pozive, a odlaze popratiti događanja na koja su pozvani. Treba uzeti u obzir i činjenicu da imaju malo prostora i ne može se svaki puta sve objaviti.

Bez obzira, ne treba odustajati nego dosljedno pozivati sve novinare.

P: Zanima li novinare kultura manjina ili politika vezana za manjine?

O: Ne radi se o interesu novinara, već konzumenata medija. Svakodnevno se mjeri gledanost, slušanost i čitanost što je informacija važna urednicima. Veća gledanost znači i više oglasa od kojih većina medija živi.

P: Kako se zaštititi tijekom davanja intervjua?

O: Davanje izjava se vježba. Najbolje se smiriti. Izjava može biti preduga, pre-siromašna i sl. pa je novinar mora kratiti, preoblikovati ili rezati. Izvežbajte što želite reći, naučite tu rečenicu napamet i novinar će je zapamtiti. U protivnom, čini nam se da smo rekli nešto drugačije jer zaboravimo što smo i kako rekli.

Treba njegovati odnose s novinarima i razvijati ih. Važno je plasirati informaciju čak i kada nije objavljena i uvijek je slati svima.

P: Je li nužno slati demant?

O: Da, uvijek je potrebno ispraviti pogreške i utvrditi činjenice.

8. OSTVARIVANJE PRAVA I ORGANIZIRANJE - LOBIRANJE I JAVNO ZAGOVARANJE

Seminar: Političko sudjelovanje i utjecaj Vijeća nacionalnih manjina na lokalnom nivou - lobiranje i zagovaranje

Gost predavač: Davor Gjenero - (neovisni) politički analitičar

JAVNO ZAGOVARANJE

Djelatnost kojom se interesi ali i znanja o efikasnoj organizaciji društva nastoje pretvoriti u praksu i time postići društvene promjene.

LOBIRANJE

Djelatnost koja treba dovesti do izravnoga angažmana onih koji u političkom sustavu, u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti, neposredno donose odluke.

FAZE JAVNOG ZAGOVARANJA

zastupanje
mobilizacija
povećanje razine znanja

Zastupanje

- predstavljanje posebnog interesa općoj javnosti

Mobilizacija

- poticanje na djelovanje donositelja odluka

Povećanje razine znanja

- mora biti usmjereno u dva smjera: prema unutra (znanja zainteresiranih skupina o njihovim pravima) i prema van (znanje o načinima rješavanja konkretnih problema)

OBLICI LOBIRANJA

Pisanje pisama
Sastanci
Okrugli stolovi

OSNOVNA PRAVILA LOBIRANJA

- sažeto
- tolerantno
- s uvjerenjem u savezništvo
- bez birokratskog jezika
- oni koji lobiraju moraju biti kompetentniji od onih kojima se obraćaju
- izbjegavati razgovore u četiri oka
- izbjegavati političke ucjene i sukobe interesa.

VOĐENJE KAMPANJE

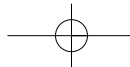
Osnovno pravilo - ljudi mogu mijenjati svoje stavove.
Suosjećanje prema depriviranim skupinama.
Donositelji odluka to moraju uvažavati zbog ograničenosti mandata.
Mediji su saveznici depriviranih skupina.
Obrazovna uloga medija.
Opća uvjerenja mogu se mijenjati samo korak po korak, a s time i način donošenja odluka.

IZ RASPRAVE

P: Većina zakona stvara praksu, a ne praksa zakon. Ustavni zakon o nacionalnim manjinama je idealan zakon koji se ne može provoditi.

O: Ustavni zakon je samo dijelom moguće provoditi neposredno. Kada Ustavni zakon kao intenciju navodi pozitivnu diskriminaciju, ona se ne provodi jer u zakonima koji se tiču potrebnih područja nema niti slova o tome. No, nijedna manjinska organizacija to nije naglasila i utjecala.

P: što nam donosi ovo razdoblje pred ulazak u Europsku uniju? što možemo očekivati?

Stranih donatora u Hrvatskoj uskoro neće biti, a državni proračun će biti manji.

O: S ulaskom u EU mi prihvaćamo određeni tip donošenja političkih odluka. Prilagodba europskim standardima među ostalim znači i da se ne mogu donositi političke norme koje ne uvažavaju interese ljudi u lokalnoj zajednici.

9. Procjena primjene prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj

Seminar: Procjena primjene prava etničkih i nacionalnih manjina i zajednica u Hrvatskoj

Gost predavač: prof.dr. Siniša Tatalović

Teza : Prava nacionalnih manjina su bit hrvatske demokracije i jedan od temeljnih uvjeta konstituiranja moderne države.

Kršenja ljudskih prava i prava nacionalnih manjina povezana su s etničkom pripadnošću. Zbog toga je Hrvatska bila daleko od svih međunarodnih asocijacija.

Početkom 2000. godine započela je primjena prava nacionalnih manjina i usvajanje demokratskih standarda za ubrzavanje puta Republike Hrvatske u EU, te ispunjavanje obveza nakon primanja u Vijeće Europe.

Godine 2000. donesena su dva važna zakona - Zakon o službenoj uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina i Zakon o obrazovanju na jezicima nacionalnih manjina.

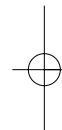
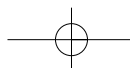
Ustavni zakon o nacionalnim manjinama usvojen je 2002. godine, te je pružio cjelovit model ostvarivanja prava.

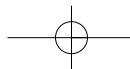
Doneseni su brojni zakoni, ali upitna je njihova primjena.

Princip se svodi na identitet i integraciju - nacionalne manjine imaju mogućnost očuvanja identiteta (jezik, vjera, kultura, tradicija) i time sasvim ravnopravni drugim građanima RH. Potrebna je integracija, a ne asimilacija.

Širok spektar prava nacionalnih manjina može se podijeliti na dva glavna područja:

1. Kulturna autonomija - 1. službena uporaba jezika i pisma (slaba primjena),
2. pravo na obrazovanje na jeziku i pismu (ostvaruje se u velikoj mjeri),
3. pristup manjina javnim medijima (nezadovoljavajuća ocjena),
4. zaštita i očuvanje kulturne baštine,
5. prekogranična suradnja s državama matičnih naroda.

2. Prava vezana uz sudjelovanje nacionalnih manjina u procesu odlučivanja i u političkom procesu. Hrvatska je napravila široku mogućnost sudjelovanja. Tri su razine primjene prava:

1. razina: kroz izbor osam saborskih zastupnika nacionalnih manjina
2. razina: nacionalne manjine imaju pravo na razmjernu zastupljenost u tijelima samouprave (ako ih je više 15%), tj. na jednog predstavnika ako ih je 7%.
3. razina: vijeća i predstavnici nacionalnih manjina - manjine biraju legalne i legitimne predstavnike.

U Hrvatskoj postoji razlika u primjeni prava tzv. starih manjina s dugom tradicijom, koje imaju jasno definiran status i novih manjina koje traže manjinski identitet i još izgrađuju manjinske institucije.

Drugi kriterij ostvarivanja prava nacionalnih manjina su područja gdje žive pripadnici manjina, odnosno je li na tim područjima bilo ili nije bilo rata. Na područjima gdje nije bilo rata nacionalne manjine se bave kulturnim programima, dok se na ratom zahvaćenim područjima manjine bave egzistencijalnim pitanjima, povratkom i reintegracijom.

Problemi prisutni u Hrvatskoj vezani su uz povratak izbjeglica, obnovu i imovinska pitanja, etničku diskriminaciju u sudskim procesima, zastupljenost nacionalnih manjina u sudbenoj i državnoj vlasti. Posebno je naznačeno pitanje romske nacionalne manjine koja se nalazi u vrlo lošoj situaciji u svakom pogledu. Postoji i poseban Nacionalni program za Rome, Dekada za Rome - europski program kojemu je Republika Hrvatska pristupila kako bi pomogla Romima očuvati identitet.

IZ RASPRAVE

P: Reforma pravosuđa i nestanak stanarskih prava. Stanarska prava su izgubljena, nitko nam nije dao odgovor.

O: Za ostvarivanje ljudskih prava pravosuđe je izuzetno važno. Reforma je nužna za ulazak u EU. Stanarska prava nisu imovinska prava. Oni koji su imali sta-

narsko pravo i napustili stanove, a u njima je sada netko drugi i postao je vlasnik. Kako to vratiti unatrag? To je pravo koje treba razmotriti i suziti na one koji nemaju riješeno stambeno pitanje, a vratili su se u Republiku Hrvatsku.

P: Gdje se mogu naći uvjeti i rokovi za podnošenje programa za KUD-ove?

O: Kriteriji su objavljeni u NN br. 111 iz 2003. i nadopuna je objavljena u NN br. 24 iz 2004. pa se prema njima konkurira na najtečaj koji se obično objavljuje u listopadu svake godine.

P: O lokalnim izborima i mogućnostima za nacionalne manjine. Na temelju programa dostavljali su sredstva svima koji su to tražili. To ne vodi integraciji nacionalnih manjina. Prijedlog: sve udruge nacionalnih manjina trebaju se uključiti u Vijeće NM i dostaviti programe.

O: Ne dostavljaju se sredstva svima, nego samo temeljem kriterija i programa. Integracija je stvar prihvaćanja, kao osobni stav ili vrsta politike.

Udruge i ustanove su različite od Vijeća nacionalnih manjina. Uloga VNM osnovna je u lokalnoj samoupravi jer savjetuje proračun kako bi se osigurala sredstva udruzi.

Savjet za nacionalne manjine kao krovno tijelo ne može raditi bez suradnje s Vijećima nacionalnih manjina i predstavnicima nacionalnih manjina: sa sadašnjom infrastrukturom Savjeta to je nemoguće. Treba poticati povezivanje VNM u koordinacije. Koordinacije trebaju komunicirati direktno sa Savjetom i preko njih s vijećima.

Stvarni posao VNM je savjetodavna funkcija jedinicama lokalne samouprave i treba se izboriti za mjesto u gradskim prostorima, a onda i za programe koji se trebaju financirati iz lokalnih proračuna.

P: Oduzeta su nam prava. U jednom danu sam postao nacionalna manjina jer smo bili odrasli, obrazovani ljudi. Sve nam je oduzeto. Ne znam se ponašati kao nacionalna manjina.

O: Svi imaju pravo na svoje mišljenje koje treba poštivati.

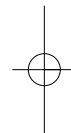
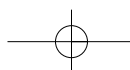
P: Radni prostor nemaju predsjednici županijskog VNM. Može li to biti obveza ili normativ?

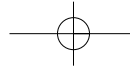
O: Veliki gradovi su riješili taj problem. Grad Sisak ima taj problem. Savjet je pokrenuo to pitanje i njegovo rješavanje.

P: Osnovani smo Koordinaciju Vijeća nacionalne manjine. Općine i gradovi guraju VNM u udruge, svrstavaju ih na razinu udruge.

O: Kroz kampanje morate utjecati na kandidate, iskoristite izbornu utrku.

P: Nacionalni program za Rome je u tijeku. Zašto u Capraškim poljanama nemamo asfaltiranu cestu da djeca ne budu neuredna? Cesta je dugačka samo jedan kilometar i njome djeca idu u školu. Najviše je problema sa strujom, sve je

obećano, ali je nema.

O: Postoji Nacionalni program na državnoj razini i traje 10 godina. Drugo je lokalna razina. Sada imate VNM koje treba pokrenuti rješavanje problema.

P: Stalno se govori da se nacionalne manjine financiraju od davanja poreznih obveznika. Ali i to smo mi.

O: U ukupnom je stanovništvu 7,48% nacionalnih manjina prema posljednjem Popisu. Jedino nacionalne manjine objavljuju koliko su novaca potrošili.

10. IZRADA PROJEKTOG PRIJEDLOGA

SEMINAR: Izrada projektnog prijedloga i umrežavanje

Gost predavač: Borjanka Metikoš - vanjska suradnica ALD-a Sisak

ŠTO JE PROJEKT?

Prijedlog projekta je jedna od najefikasnijih metoda prikupljanja sredstava od različitih donatora. To je dokument, ne dulji od petnaest stranica, napisan jasnim jezikom i potkrijepljen konkretnim činjenicama.

Krajnji ishod dobro realiziranih projekata je opći boljitak i pozitivna promjena.

ŠTO JE PRIKUPLJANJE SREDSTAVA?

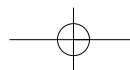
Prikupljanje sredstava je planski proces pomoću kojeg se osiguravaju novac i drugi materijalni i ljudski resursi za realizaciju ideja i održivost organizacija. Posao prikupljanja sredstava zahtijeva timski rad, istraživanja izvora sredstava, razvijanje i planiranje pristupa izvorima sredstava, izbor metoda rada, razvijanje potrebne dokumentacije za uspješan posao.

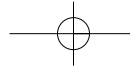
ZADACI PROJEKTOG PRIJEDLOGA su:

- Definiranje problema
- Kako izgleda slika rješenja
- Kako će se sve izvoditi
- Kakav dojam ostavljate kroz projektni prijedlog

STANDARDNA STRUKTURA PROJEKTA:

- PISMO NAMJERE
- NASLOVNA STRANA
- SAŽETAK

- UVOD
- OPIS PROBLEMA
- DUGOROČNI I KRATKOROČNI CILJEVI
- KORISNICI
- AKTIVNOSTI/MRTODE
- EVALUACIJA
- ODRŽIVOST
- PRORAČUN

11. LJUDSKA PRAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

SEMINAR: Ljudska prava u Republici Hrvatskoj
Gost predavač: Žarko Puhovski - predsjednik HHO-a

KULTURA LJUDSKIH PRAVA je važna kako bi država funkcionirala. (Puhovski)

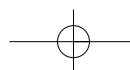
U odnosu na stanje u devedesetima, položaj nacionalnih manjina u Hrvatskoj u 2004. godini znatno je poboljšana. Tijekom posljednjih godina doneseni su neki ključni zakonski propisi koji su osigurali široko iskazivanje posebnosti manjinskih zajednica na mnogim područjima. Sukladno Ustavnom zakonu, manjine danas imaju zajamčeno pravo političkog predstavnštva na lokalnom, županijskom i nacionalnom nivou koje putem lokalnih izbora zaista i koriste.

Povrede ljudskih prava moguće su u Hrvatskoj tek donošenjem Ustava 1990. godine koji po prvi puta jamči ljudska prava. Zaštita ljudskih prava u svome početku bila je na vrlo niskoj razini jer je postojao niz teških povreda.

Posljednjih godina poštivanje ljudskih prava u Hrvatskoj znatno se popravlja - opada broj najtežih povreda ljudskih prava, javnost je pripravna podržati žrtve a ne počinitelje, te opada postotak povreda ljudskih prava koja su nacionalistički motivirana, a rastu socijalna.

Najveći je dio pritužbi kojima su se građani prošle godine obraćali HHO-u bio vezan uz socijalnu tematiku. Prvenstveno, riječ je o imovinsko-pravnim problemima, zatim o stambenima te o sporosti sudskih procesa.

Kod povreda ljudskih prava nacionalnih manjina u RH zabilježeno je opadanje udjela povreda nad Srbima, a raste udio Roma koji se još uvijek doživljavaju kao najniži sloj društva, najsiromašniji i najnekulturniji.

Rasistički ispadi spram osoba koje se bojom kože ili životnim stilom razlikuju od isključivosti koju prenose skupine radikala ne opadaju u odnosu na ranije godine, no reakcije su javnosti jasnije i sve bliže osuđujućoj jednoznačnosti.

Nastavljen je trend nepoštivanja prava na privatnost u gotovo svim relevantnim medijima u Hrvatskoj. Pritom najčešće nije riječ o javno znanim osobama, nego o anonimnim građanima. Upozorenja Vijeća za medije HHO-a nisu pomogla, kao ni akcije Hrvatskoga novinarskog društva.

U Republici Hrvatskoj se smanjuje pritisak države na medije, a povećava pritisak medija na pojedince. Sloboda medija je ugrožena intervencijom kapitala, a ne države.

Položaj žena je loš zbog nasilja i žena u obitelji je nerijetko suočena s nedostatkom financija. Izražen je i problem s medijskom slikom žena, a prisutan je i ideološki pritisak na žene.

12. POTREBE I INTERESI VIJEĆA NACIONALNIH MANJINA

SEMINAR: Potrebe i interesi Vijeća nacionalnih manjina u Sisačko-moslavačkoj županiji

Predavači: Irena Barišić Milunić i Paula Raužan - ALD Sisak

Cilj seminara je bio procijeniti u kojoj mjeri su zadovoljene edukacijske potrebe sudionika tijekom projekta, te utvrditi potrebe za buduće aktivnosti. Također su se podijelile potvrde o sudjelovanju na seminarima.

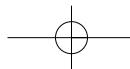
Na početku seminara svaki sudionik je samostalno popunio završni evaluacijski upitnik. Nakon toga, sudionici su podjeljeni u četiri skupine u kojima su trebali odgovoriti na slijedeća pitanja:

1. Koje su vam teme bile najkorisnije?
2. Koji predavači su vam bili najzanimljiviji?
3. Na koji način biste željeli raditi u budućim projektima?
4. Na koji način biste željeli surađivati s lokalnim vlastima?

Skupine su izabrale svoje predstavnike koji su predstavili rezultate pojedine skupine.

Skupina 1:

1. Najkorisnije teme:
 - izrada projektnog prijedloga
 - političko sudjelovanje i utjecaj Vijeća nacionalnih manjina na lokalnom nivou - lobiranje i zagovaranje

- identifikacija potreba i interesa Vijeća nacionalnim manjina - upotreba medija
- djelovanje Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.

Seminar o načinima lobiranja i zagovaranja je bio izrazito korisan jer smo naučili kako trebamo identificirati potrebe koje se poklapaju i s potrebama većinskog naroda. Potrebna nam je krovna organizacija svih Vijeća nacionalnih manjina jer ovako funkcionira po principu „podijeli pa vladaj“.

2. Najzanimljiviji predavači:

- Borjanka Metikoš
- Žarko Puhovski
- Stjepan Malović

3. Način rada:

- radionice - koje bi trajale 2-3 dana tako da se u cijelosti završi započeta tema.
- seminari i edukacije
- rad s mladima - potrebno je uključiti mlade u rad Vijeća nacionalnih manjina.

4. Potrebno je tražiti osobu za kontakt u gradovima/općinama kojoj bismo se mogli obratiti. Trenutačno ne primamo nikakve materijale i/ili obavijesti kada su tema nacionalne manjine. Potrebno je osnovati koordinaciju svih nacionalnih manjina kako bi objedinili programe, potrebe i probleme te kao takvi zajednički nastupati prema lokalnim vlastima, županiji i državi.

Skupina 2:

1. Najkorisnije teme:

- pravo na obrazovanje nacionalnih i etničkih manjina i zajednica
- identifikacija potreba i interesa Vijeća nacionalnim manjina - upotreba medija
- političko sudjelovanje i utjecaj Vijeća nacionalnih manjina na lokalnom nivou - lobiranje i zagovaranje

Kulturni život nacionalnih manjina je od izrazitog značaja i on ne smije nestati.

2. Najzanimljiviji predavači:

- Siniša Tatalović
- Žarko Puhovski
- Stjepan Malović

3. Dosadašnji vid rada u vidu seminara i radionica nam odgovara, no višednevne radionice bi također bile korisne.

4. U potpunosti se slažemo s prethodnom skupinom u svezi pitanja suradnje s

lokalnom vlasti. Grad Sisak je napravio dobar korak organiziranjem Odbora za nacionalne manjine. Smatramo kako je potrebno da Vijeća nacionalnih manjina sudjeluju u izradi nacrtu akata koji se odnose na manjine.

Skupina 3:

1. Najkorisnije teme:

- procjena primjene prava etničkih i nacionalnih manjina i zajednica u lokalnoj zajednici
- organizacija kulturnog života etničkih i nacionalnih manjina i zajednica u lokalnoj zajednici

2. Najzanimljiviji predavači:

- Siniša Tatalović
- Žarko Puhovski

3. Praktične radionice bi bile korisne kao budući način rada.

4. Mnoga Vijeća nacionalnih manjina imaju problem s prostorom, odnosno lokalna samouprava nema dovoljno gradskih/općinskih praznih prostora koje bi mogli prepustiti svakom pojedinom Vijeću. Rješenje bi moglo biti davanje jednog prostora na korištenje za nekoliko Vijeća, predstavnika nacionalnih manjina ili udruga. Vjerujemo kako svi mogu raditi u istom prostoru uz dobar raspored jer nikome nije potreban 24 sata dnevno.

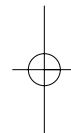
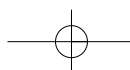
Skupina 4:

1. Najkorisnija tema bila je Izrada projektnog prijedloga jer nam je svima potrebno znanje o tome kako napisati projekt i tako se financirati i na drugi način osim iz proračuna.

2. Istaknuli bismo najkorisnijeg, a ne najzanimljivijeg predavača. Kako smo već istaknuli da je nužno znati napisati prijedlog projekata, najkorisniji predavač je bila Borjanka Metikoš.

3. Buduće teme voljeli bismo odrađivati praktično i detaljno. Zanimljivo bi bilo teme obrađivati terenski. Svaki put u nekom drugom gradu ili u drugom Vijeću nacionalnih manjina.

4. Nužna je direktna suradnja s lokalnim vlastima te tako i osoba za kontakt u svakoj jedinici lokalne samouprave koja bi bila zadužena i dostupna za nacionalne manjine. Inače se malo govori o tome kako Zakon o nacionalnim manjinama funkcionira u praksi. Zakon je dobar, ali njegova primjena drastično se razlikuje od područja do područja.

Nakon izlaganja predstavnika skupina uslijedila je skupna rasprava u kojoj se zaključilo kako od izrazitog značaja organizirati koordinaciju Vijeća nacionalnih manjina po uzoru na koordinaciju Grada Zagreba. Sudionici su istaknuli kako je potrebno brzo djelovati kako ne bi sve ostalo na riječima te kako bi bilo dobro u cijeli proces uključiti i Agenciju lokalne demokracije s obzirom na dugogodišnje iskustvo pri radu na problematici nacionalnih manjina i uspostavljanju kontakata. Svi sudionici su istaknuli kako su na seminarima Agencije lokalne demokracije po prvi put imali priliku upoznati svoje kolege iz drugih Vijeća u županiji. Nakon što su podjeljene potvrde o sudjelovanju, sudionici su se zahvalili Agenciji lokalne demokracije na organizaciji, obrađenim temama te na kvalitetnim predavačima koje nije lako pridobiti za sudjelovanje. Također su izrazili nadu kako će nastavak projekta uslijediti u bliskoj budućnosti.

13.

REZULTATI EVALUACIJSKOG UPITNIKA KOJI SU POPUNILI SUDIONICI PROJEKTA „PROMOVIRANJE ULOGE I DJELOVANJA VIJEĆA NACIONALNIH MANJINA ”

Sisak, ponedjeljak, 12.12.2005.

1. Teme obrađene tijekom seminara su bile: (zaokružite 1 odgovor)

1. potpuno nekorisne
2. nekorisne
3. niti korisne niti nekorisne.....1
4. korisne.....4
5. vrlo korisne.....2

2. Teme obrađene tijekom seminara su bile: (zaokružite 1 odgovor)

1. potpuno nezanimljive
2. nezanimljive
3. niti zanimljive niti nezanimljive.....1
4. zanimljive.....5
5. vrlo zanimljive.....1

3. Način rada na seminarima smatram: (zaokružite 1 odgovor)

1. potpuno neprimjeren
2. neprimjeren
3. niti primjeren niti neprimjeren
4. primjeren.....5
5. vrlo primjeren.....2

4. Koje teme i predavače smatrate da su Vam bili korisni i zanimljivi? (odgovorite samo za seminare na kojima ste prisustvovali).

Teme i predavači:

1. Procjena primjene prava etničkih i nacionalnih manjina i zajednica u lokalnoj zajednici, prof. Siniša Tatalović - Ured Predsjednika Republike Hrvatske.....5
2. Pravo na obrazovanje pripadnika nacionalnih i etničkih manjina i zajednica, prof. Jadranka Huljev - Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.....3
3. Organizacija kulturnog života etničkih i nacionalnih manjina i zajednica u lokalnoj zajednici, gđa Bahrija Sejfić - Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.....4
4. Uloga vjerskih zajednica u uspostavljanju međuetničkog dijaloga, dr. Vladimir Lončarević - Ured predsjednika Republike Hrvatske.....3
5. Ljudska prava u Republici Hrvatskoj, prof. žarko Puhovski - Hrvatski helsinški odbor.....6
6. Djelovanje Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske, g. Aleksandar Tolnauer, Savjet za nacionalne manjine.....4
7. Izrada projektnog prijedloga, gđa Borjanka Matikoš.....4
8. Identifikacija potreba i interesa Vijeća nacionalnih manjina - upotreba medija, prof. Stjepan Malović.....5
9. Političko sudjelovanje i utjecaj Vijeća nacionalnih manjina na lokalnom nivou - lobiranje i zagovaranje, g. Davor Gjenero.....4

Zašto?

- veoma bitne teme za pitanja ljudskih prava i nacionalnih manjina
- poučne usporedbe s razvijenim demokracijama
- stručno, zanimljivo i korisno
- jer smo mogli štošta naučiti i vidjeti u kojim segmentima griješimo
- djelovanje savjeta i pisanje projektnog prijedloga su bile veoma zanimljive teme. Mislim da bi ih trebalo ponoviti, ali u vidu radionice s konkretnim primjerima iz naše županije. Nacionalne manjine su neorganizirane i razjedinjene, a vijeća se nisu saživila pa zato predlažem temu „Osnivanje koordinacije / uloga i zadatci“
- zbog znanja i odličnog predavanja

- zato što ukazuju na opstanak manjina
- obuhvaćene su sve poteškoće i predavači su na vrlo pristupačan način održali predavanje kao i sudjelovanje sudionika u diskusijama
- dobili smo dosta informacija iz struke koje se mogu primijeniti u radu vijeća, a ne političke floskule.

5. Za koje teme i predavače smatrate da Vam nisu bile od koristi i nisu bili zanimljivi? (odgovorite samo za seminare na kojima ste prisustvovali).

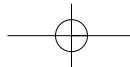
- Djelovanje Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske, g. Aleksandar Tolnauer, Savjet za nacionalne manjine
- Identifikacija potreba i interesa Vijeća nacionalnih manjina - upotreba medija, prof. Stjepan Malović
- Političko sudjelovanje i utjecaj Vijeća nacionalnih manjina na lokalnom nivou - lobiranje i zagovaranje, g. Davor Gjenero
- Uloga vjerskih zajednica u uspostavljanju međuetničkog dijaloga, dr. Vladimir Lončarević

Zašto?

- komplicirana tematika za primjenu u praksi
- predavači se nisu prilagodili učesnicima, već su teme obrađivali akademski bez primjera (kao utopija, što se naročito odnosi na temu broj 9)
- tema broj 1 mora se temeljiti na stvarnim podacima, nuditi rješenja, a ne ostati samo na teoriji i zakonodavnoj regulativi
- tema broj 3 mogla se primijeniti na našu županiju kao ogledni primjer ZG NM na malom prostoru
- predavač teme broj 4 nije bio adekvatan (prema osobnom mišljenju) jer mi nije približio ulogu vjerskih zajednica u međuetničkom dijalogu i uopće nije imao svoj stav o svemu tome

6. Navedite teme za koje mislite da bi Vam koristile u Vašem radu?

- ekonomska i gospodarska povezanost s matičnom zemljom
- stručno usavršavanje pri organiziranju nacionalnih manjina putem kulturno umjetničkih i sportskih udruga. Izrada programa i objedinjavanje ideja za suvenire i proizvode nacionalnih manjina koje bi se mogle tržišno dokazati uz pomoć komora
- skoro sve, posebno kultura

- ljudska prava i djelovanje savjeta
- pravo na obrazovanje.

7. Navedite predavače za koje mislite da bi Vas mogli dovoljno informirati o područjima vezanima za Vaš rad?

- prof. Žarko Puhovski - HHO.....4
- Gospođa Bahrija Sejfić - Ured za nacionalne manjine RH.....1
- Gospodin Davor Gjenero.....2
- dr. Vedriš i slični.....1
- prof. Siniša Tatalović.....4
- Gospodin Aleksandar Tolnauer.....3
- prof. Milorad Pupovac.....1

8. Navedite način na koji biste željeli raditi ubuduće? (npr. Seminari kao i do sada, iskustvene radionice, tribine, rad s mladima,.....)

- seminari kao i do sada
- iskustvene radionice
- tribine
- pristup i način rada , odnosno povezivanje sa lokalnim vlastima (županija, grad, općina)
- kao i do sada, samo da budemo malo konkretniji.

9. Na skali od 1 do 5 ocijenite u kojoj mjeri ste zadovoljni organizacijom seminara, odnosno radom Agencije lokalne demokracije Sisak? (ocjena 1 je najlošija, a ocjena 5 najbolja).

1 2 3 4.....3 5.....4

PRILOG 1.

HRVATSKI SABOR

2532

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU USTAVNOG ZAKONA O PRAVIMA NACIONALNIH MANJINA

Prolašavam Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, koji je donio Hrvatski sabor na sjednici 13. prosinca 2002.

Broj: 01-081-02-3955/2

Zagreb, 19. prosinca 2002.

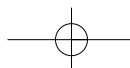
Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

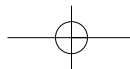
**USTAVNI ZAKON
O PRAVIMA NACIONALNIH MANJINA**

I. TEMELJNE ODREDBE
članak 1.

Republika Hrvatska u skladu sa:

- Ustavom Republike Hrvatske
- načelima Povelje Ujedinjenih naroda,
- Općom deklaracijom o pravima čovjeka, Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima, Međunarodnim paktom o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima,

- Završnim aktom Organizacije za europsku sigurnost i suradnju, Pariškom Poveljom za Novu Europu i drugim dokumentima OEES-a koji se odnose na prava čovjeka, osobito Dokumentom kopenhaškog sastanka OEES-a o ljudskoj dimenziji i Dokumentom moskovskog sastanka OEES-a o ljudskoj dimenziji,
- Konvencijom Vijeća Europe za zaštitu prava čovjeka i temeljnih sloboda, te protokolima uz tu Konvenciju,
- Međunarodnom konvencijom o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije, Konvencijom o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida, Konvencijom o pravima djeteta,
- Deklaracijom o ukidanju svih oblika nesnošljivosti i diskriminacije na temelju vjere i uvjerenja,
- Konvencijom o borbi protiv diskriminacije u oblasti prosvjete,
- Deklaracijom UN o pravima osoba pripadnika nacionalnih ili etničkih, vjerskih i jezičnih manjina,
- Okvirnom konvencijom o zaštiti nacionalnih manjina Vijeća Europe,
- Europskom poveljom o regionalnim i manjinskim jezicima,
- Europskom poveljom o lokalnoj /mjesnoj/ samoupravi,
- Instrumentima SEI za zaštitu manjinskih prava,
- Preporuka iz Lunda o učinkovitom sudjelovanju nacionalnih manjina u javnom životu obvezuje se na poštivanje i zaštitu prava nacionalnih manjina i drugih temeljnih prava i sloboda čovjeka i građanina, vladavine prava i svih ostalih najviših vrednota svog ustavnog i međuna-rod-noga pravnog poretka, svim svojim državljanima.

članak 2.

Pored ljudskih prava i sloboda koje su priznate ustavnim odredbama, Republika Hrvatska priznaje i štiti i sva ostala prava predviđena u međunarodnim dokumentima iz članka 1. ovoga Ustavnog zakona, ovisno o iznimkama i ograničenjima predviđenim ovim dokumentima, bez diskriminacije po spolu, rasi, boji kože, jeziku, vjeroispovjesti, političkom i drugom uvjerenju, nacionalnom i društvenom porijeklu, povezanosti s nacionalnom manjinom, vlasništvu, statusu naslijeđenom rođenjem ili po nekoj drugoj osnovi sukladno članku 14. i 17. stavku 3. Ustava Republike Hrvatske.

članak 3.

(1) Prava i slobode osoba koje pripadaju nacionalnim manjinama (u daljnjem tekstu: pripadnici nacionalne manjine), kao temeljna ljudska prava i slobode, nedjeljiv su dio demokratskog sustava Republike Hrvatske i uživaju potrebnu potporu i zaštitu, uključujući pozitivne mjere u korist nacionalnih manjina.

(2) Etnička i multikulturalna raznolikost i duh razumijevanja, uvažavanja i tolerancije doprinose promicanju razvoja Republike Hrvatske.

članak 4.

(1) Svaki državljanin Republike Hrvatske ima: pravo slobodno se izjasniti da je pripadnik neke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj; pravo ostvarivati sam ili zajedno s drugim pripadnicima te nacionalne manjine ili zajedno s pripadnicima drugih nacionalnih manjina prava i slobode propisane ovim Ustavnim zakonom i druga manjinska prava i slobode propisana posebnim zakonima.

(2) Pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju, jednako kao i drugi građani Republike Hrvatske, prava i slobode utvrđene Ustavom Republike Hrvatske, te prava i slobode propisane ovim Ustavnim zakonom i posebnim zakonima.

(3) Prava i slobode propisane ovim Ustavnim zakonom i prava i slobode pripadnika nacionalnih manjina propisana posebnim zakonima, nacionalne manjine i njihovi pripadnici ostvaruju na način i pod uvjetima propisanim ovim Ustavnim zakonom i posebnim zakonima.

(4) Zabranjuje se bilo kakva diskriminacija temeljena na pripadnosti nacionalnoj manjini. Pripadnicima nacionalnih manjina jamči se jednakost pred zakonom i jednaka pravna zaštita.

(5) Zabranjeno je poduzimanje mjera kojima se mijenja omjer među stanovništvom na područjima nastanjenima osobama koje pripadaju nacionalnim manjinama, a koje su usmjerene na otežavanje ostvarivanja ili ograničavanje prava i sloboda propisanih ovim Ustavnim zakonom i posebnim zakonima.

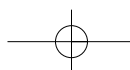
(6) Ovim Ustavnim zakonom ili posebnim zakonom je moguće ostvarivanje određenih prava i sloboda utvrditi ovisno o brojčanoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj ili na nekom njenom području, stečenim pravima i međunarodnim ugovorima koji, sukladno Ustavu Republike Hrvatske, čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

članak 5.

Nacionalna manjina, u smislu ovoga Ustavnog zakona, je skupina hrvatskih državljana čiji pripadnici su tradicionalno nastanjeni na teritoriju Republike Hrvatske, a njeni članovi imaju etnička, jezična, kulturna i/ili vjerska obilježja različita od drugih građana i vodi ih želja za očuvanjem tih obilježja.

članak 6.

(1) Republika Hrvatska može s drugim državama sklapati međunarodne ugovore kojima će urediti pitanja prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

(2) Prilikom sklapanja međunarodnih ugovora iz stavka 1. ovog članka Republika Hrvatska će se zalagati da se njima stvaraju i unapređuju uvjeti potrebni za održavanje i razvijanje kulture pripadnika nacionalnih manjina, te očuvanje bitnih sastojnica njihove samobitnosti, odnosno njihove vjere, jezika, tradicije i kulturne baštine.

članak 7.

Republika Hrvatska osigurava ostvarivanje posebnih prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina koja oni uživaju pojedinačno ili zajedno s drugim osobama koje pripadaju istoj nacionalnoj manjini, a kada je to određeno ovim Ustavnim zakonom ili posebnim zakonom, zajedno s pripadnicima drugih nacionalnih manjina, naročito:

1. služenje svojim jezikom i pismom, privatno i u javnoj uporabi, te u službenoj uporabi;
2. odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu kojim se služe;
3. uporabu svojih znamenja i simbola;
4. kulturna autonomija održavanjem, razvojem i iskazivanjem vlastite kulture, te očuvanja i zaštite svojih kulturnih dobara i tradicije;
5. pravo na očitovanje svoje vjere te na osnivanje vjerskih zajednica zajedno s drugim pripadnicima te vjere;
6. pristup sredstvima javnog priopćavanja i obavljanja djelatnosti javnog priopćavanja (primanje i širenje informacija) na jeziku i pismu kojim se služe;
7. samoorganiziranje i udruživanje radi ostvarivanja zajedničkih interesa;
8. zastupljenost u predstavničkim tijelima na državnoj i lokalnoj razini, te u upravnim i pravosudnim tijelima;
9. sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina;
10. zaštitu od svake djelatnosti koja ugrožava ili može ugroziti njihov opstanak, ostvarivanje prava i sloboda.

članak 8.

Odredbe ovoga Ustavnog zakona i odredbe posebnih zakona kojima se uređuju prava i slobode pripadnika nacionalnih manjina moraju se tumačiti i primjenjivati sa svrhom poštivanja pripadnika nacionalnih manjina i hrvatskog naroda, razvijanja razumijevanja, solidarnosti, snošljivosti i dijaloga među njima.

II. PRAVA I SLOBODE

članak 9.

(1) Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo koristiti svoje prezime i ime na jeziku kojim se služe, te da ono bude službeno priznato njima i njihovoj djeci upisom u matične knjige i druge službene isprave, u skladu s propisima Republike Hrvatske.

(2) Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo da se obrazac osobne iskaznice tiska i popunjava i na jeziku i pismu kojim se služe.

članak 10.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo slobodno služiti se svojim jezikom i pismom, privatno i javno, uključujući pravo na jezik i pismu kojim se služe isticati oznake, napise i druge informacije u skladu sa zakonom.

članak 11.

(1) Pravo je pripadnika nacionalnih manjina na odgoj i obrazovanje na svom jeziku i pismu kojim se služe.

(2) Odgoj i obrazovanje pripadnika nacionalne manjine obavlja se u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama te drugim školskim ustanovama (u daljnjem tekstu: školska ustanova) s nastavom na jeziku i pismu kojim se služe, pod uvjetima i na način propisanim posebnim zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

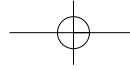
(3) Školske ustanove s nastavom na jeziku i pismu nacionalne manjine mogu se osnivati, te odgoj i obrazovanje provoditi za manji broj učenika od onog koji je propisan za školske ustanove s nastavom na hrvatskom jeziku i pismu.

(4) Nastavni plan i program odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu nacionalne manjine uz opći dio obvezno sadrži dio čiji je sadržaj u vezi s posebnosti nacionalne manjine (materinski jezik, književnost, povijest, zemljopis i kulturno stvaralaštvo nacionalne manjine).

(5) Pravo je i obveza učenika koji se odgajaju i obrazuju na jeziku i pismu nacionalnih manjina da uz svoj jezik i pismo uče hrvatski jezik i latinično pismo prema utvrđenom nastavnom planu i programu.

(6) Odgojno obrazovni rad u školskoj ustanovi s nastavom na jeziku i pismu nacionalne manjine obavljaju nastavnici iz reda nacionalne manjine koji potpuno vladaju jezikom i pismom nacionalne manjine, odnosno nastavnici koji nisu iz reda nacionalne manjine, a potpuno vladaju jezikom i pismom nacionalne manjine.

(7) Visoka učilišta organiziraju provođenje programa školovanja odgajatelja, učitelja i nastavnika za obavljanje poslova odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu kojim se služe nacionalne manjine u dijelu koji sadrži posebnosti nacionalne ma-

njine (materinski jezik, književnost, povijest, zemljopis i kulturno stvaralaštvo nacionalne manjine).

(8) Pripadnici nacionalnih manjina mogu radi provođenja odgoja i obrazovanja pripadnika nacionalnih manjina, na način i pod uvjetima propisanim zakonima, osnivati predškolske ustanove, osnovne i srednje škole i visoka učilišta.

(9) Učenicima školske ustanove na hrvatskom jeziku i pismu omogućit će se učenje jezika i pisma nacionalne manjine na način propisan posebnim zakonom, prema utvrđenom nastavnom programu od strane nadležnog središnjeg tijela državne uprave, uz osiguranje financijskih sredstava u državnom proračunu i proračunima jedinica lokalne samouprave.

članak 12.

(1) Ravnopravna službena uporaba jezika i pisma kojim se služe pripadnici nacionalne manjine ostvaruje se na području jedinice lokalne samouprave kada pripadnici pojedine nacionalne manjine čine najmanje trećinu stanovnika takve jedinice.

(2) Ravnopravna službena uporaba jezika i pisma kojim se služe pripadnici nacionalne manjine ostvaruje se i kada je to predviđeno međunarodnim ugovorima koji, sukladno Ustavu Republike Hrvatske, čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske i kada je to propisano statutom jedinice lokalne samouprave ili statutom jedinice područne (regionalne) samouprave u skladu s odredbama posebnog zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

(3) Ostali uvjeti i način službene uporabe jezika i pisma kojim se služe pripadnici nacionalne manjine u predstavničkim i izvršnim tijelima i u postupku pred upravnim tijelima jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave; u postupku pred tijelima državne uprave prvog stupnja, u postupku pred sudbenim tijelima prvog stupnja; u postupcima koje vode Državno odvjetništvo i javni bilježnici, te pravne osobe koje imaju javne ovlasti, uređuju se posebnim zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina.

članak 13.

Zakonom kojim se uređuje uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina i/ili statutima jedinica lokalne samouprave propisuju se mjere koje omogućuju na područjima tradicionalno ili u znatnijem broju naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina očuvanje tradicijskih naziva i oznaka te davanje naziva naseljima, ulicama i trgovima imena osoba i događaja od značaja za povijest i kulturu nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

članak 14.

(1) Slobodna je uporaba znamenja i simbola nacionalnih manjina i obilježavanje praznika nacionalnih manjina.

(2) Uz službenu uporabu znamenja i simbola Republike Hrvatske nacionalne manjine mogu isticati odgovarajuće znamenje i simbole nacionalnih manjina. Kada se izvodi himna i/ili svečana pjesma nacionalne manjine, obvezatno se prije nje izvodi himna Republike Hrvatske.

(3) Jedinice lokalne samouprave i područne (regionalne) samouprave dužne su statutom propisati službenu uporabu i način korištenja zastave i simbola nacionalnih manjina.

članak 15.

(1) Pripadnici nacionalnih manjina radi očuvanja, razvoja, promicanja i iskazivanja svog nacionalnog i kulturnog identiteta mogu osnivati udruge, zaklade i fundacije te ustanove za obavljanje djelatnosti javnog priopćavanja, kulturne, izdavačke (nakladničke), muzejske, arhivske, knjižnične i znanstvene djelatnosti.

(2) Republika Hrvatska, jedinice lokalne samouprave i po-dručne (regionalne) samouprave sukladno svojim mogućnostima, financiraju djelovanje institucija iz stavka 1. ovoga članka.

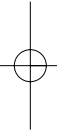
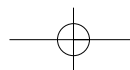
(3) Udruge, zaklade, fundacije i ustanove iz stavka 1. ovoga članka mogu u nazivu iskazivati da su nacionalne manjine njihovi osnivači.

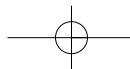
članak 16.

(1) Pripadnici nacionalnih manjina, njihove udruge i vijeća nacionalnih manjina odnosno predstavnici nacionalnih manjina slobodno održavaju veze s narodom s kojim dijele ista etnička, jezična, kulturna i/ili vjerska obilježja, te s pravnim osobama sa sjedištem na području države tog naroda koje obavljaju djelatnosti odgoja i obrazovanja, znanosti, kulture, nakladničke (izdavačke) i humanitarne djelatnosti.

(2) Udruge pripadnika nacionalnih manjina i vijeća nacionalnih manjina odnosno predstavnici nacionalnih manjina mogu od tijela države naroda s kojim dijele obilježja iz stavka 1. ovog članka i od pravnih osoba te države primati bez plaćanja carine novine, časopise, knjige, filmove, videokasete, nosače zvuka, u ograničenom broju primjeraka, koje koriste za svoje potrebe, i mogu ih, bez plaćanja naknade, dijeliti pripadnicima nacionalne manjine.

(3) Udruge pripadnika nacionalnih manjina mogu za pripadnike nacionalnih manjina organizirati gostovanja profesionalnih i amaterskih kulturnoumjetničkih grupa, te organizirati druge kulturne i umjetničke priredbe i izložbe koje pridonose obogaćivanju kulture i identiteta nacionalne manjine. U ovakvim slučajevima

vima strane osobe koje sudjeluju u provođenju priredbi i izložbi ne moraju imati radnu dozvolu.

(4) Pripadnici nacionalnih manjina mogu slobodno izražavati svoju vjersku pripadnost i očitovati svoju vjeru te u skladu s tim pripadati vjerskoj zajednici.

članak 17.

(1) Na temelju zakona i provedbenih propisa kojima se uređuju djelatnosti javnog priopćavanja, proizvodnje i emitiranja radijskog i televizijskog programa, odgoja i obrazovanja, muzejska, arhivska i knjižnička djelatnost, te zaštita i očuvanje kulturnih dobara stvaraju se uvjeti za upoznavanje svih državljana Republike Hrvatske, osobito djece i mladeži kroz sadržaj odgojnog i obrazovnog rada i obvezne i izborne predmete obrazovanja, s poviješću, kulturom i vjerom nacionalnih manjina.

(2) U cilju ostvarivanja odredbe stavka 1. ovog članka poduzimat će se mjere koje će pripadnicima nacionalnih manjina olakšati pristup medijima.

članak 18.

(1) Postaje radija i televizije na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini imaju zadaću promicati razumijevanje za pripadnike nacionalnih manjina, proizvoditi i/ili emitirati emisije namijenjene informiranju pripadnika nacionalnih manjina na jezicima nacionalnih manjina, stvaranje i emitiranje programa kojima se potiče i unaprjeđuje održavanje, razvoj i iskazivanje kulturne, vjerske i druge samobitnosti nacionalnih manjina, očuvanje i zaštita njihovih kulturnih dobara i tradicije, te stvaranje i emitiranje programa kojima se pripadnici nacionalne manjine na tom prostoru upoznaju s radom i zadaćama njihova vijeća nacionalnih manjina i predstavnika nacionalnih manjina. Pravne osobe koje obavljaju djelatnost javnog priopćavanja (tisak, radio i televizija) omogućit će udrugama pripadnika nacionalnih manjina i institucijama nacionalnih manjina sudjelovanje u stvaranju programa namijenjenog nacionalnim manjinama.

(2) U državnom proračunu i proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osiguravaju se sredstva za sufinanciranje programa radio i televizijskih postaja u njihovom vlasništvu namijenjenih nacionalnim manjinama, sukladno mogućnostima i prema kriterijima koje utvrdi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Savjeta za nacionalne manjine, odnosno nadležna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na prijedlog vijeća nacionalnih manjina.

(3) U cilju ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina na informiranje putem tiska te radija i televizije na pismu i jeziku nacionalne manjine pripadnici nacionalnih manjina, njihova vijeća nacionalnih manjina i predstavnici nacionalnih

manjina, njihove udruge mogu obavljati djelatnost javnog priopćavanja (izdavati novine, proizvoditi i emitirati radijski i televizijski program i obavljati djelatnost novinskih agencija) u skladu sa zakonom.

članak 19.

(1) Republika Hrvatska jamči pripadnicima nacionalnih manjina prava na zastupljenost u Hrvatskom saboru.

(2) Pripadnici nacionalnih manjina, biraju najmanje pet a najviše osam svojih zastupnika u posebnim izbornim jedinicama, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izbor zastupnika u Hrvatski sabor, a čime ne mogu biti umanjena stečena prava nacionalnih manjina.

(3) Pripadnicima nacionalnih manjina koji u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s više od 1,5% stanovnika jamči se najmanje jedno, a najviše tri zastupnička mjesta pripadnika te nacionalne manjine, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

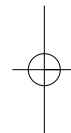
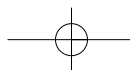
(4) Pripadnici nacionalnih manjina, koji u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s manje od 1,5% stanovnika imaju pravo izabrati najmanje četiri zastupnika pripadnika nacionalnih manjina, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

članak 20.

(1) Republika Hrvatska jamči pripadnicima nacionalnih manjina pravo na zastupljenost u predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave i predstavničkim tijelima jedinica područne (regionalne) samouprave.

(2) Ako u predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave na temelju općeg biračkog prava ne bude izabran bar jedan član pripadnik neke od nacionalnih manjina koje u stanovništvu jedinice lokalne samouprave sudjeluju s više od 5%, a s manje od 15%, broj članova predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave povećat će se za jednog člana, a izabranim će se smatrati onaj pripadnik nacionalne manjine koji nije izabran prvi po redu prema razmjernom uspjehu svake liste na izborima ako zakonom kojim se uređuje izbor članova predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave nije drugačije određeno.

(3) Ako u predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave na temelju općeg biračkog prava ne bude osigurana zastupljenost onoliko članova pripadnika nacionalne manjine, koja u stanovništvu jedinice lokalne samouprave sudjeluje s najmanje 15%, koliko osigurava zastupljenost pripadnika te nacionalne manjine srazmjerno njenom udjelu u stanovništvu jedinice lokalne samouprave, broj članova predstavničkog tijela jedinice povećat će se do broja koji je potreban da

bi zastupljenost bila ostvarena, a izabranim će se smatrati oni pripadnici određene manjine koji nisu izabrani, po redu prema razmjernom uspjehu svake liste na izborima ako zakonom kojim se uređuje izbor članova predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave nije drugačije određeno.

(4) Ako u predstavničkom tijelu jedinice područne (regionalne) samouprave na temelju općeg biračkog prava ne bude osigurana zastupljenost onoliko članova pripadnika nacionalne manjine koja u stanovništvu te jedinice sudjeluje s više od 5%, koliko im osigurava zastupljenost srazmjerno njihovom udjelu u stanovništvu jedinice područne (regionalne) samouprave, broj članova predstavničkog tijela jedinice povećat će se do broja koji je potreban da bi zastupljenost bila ostvarena, a izabranim će se smatrati oni pripadnici određene manjine koji nisu izabrani, po redu prema razmjernom uspjehu svake liste na izborima ako zakonom kojim se uređuje izbor članova predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave nije drugačije određeno.

(5) Ako se ni primjenom odredbi stavaka 2. i 3. ovoga članka ne postigne zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave, odnosno ako se ni primjenom odredbi stavka 4. ovoga članka ne postigne zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice područne (regionalne) samouprave, u skladu s ovim odredbama, u jedinici samouprave raspisat će se dopunski izbori.

(6) Kandidiranje i izbor članova predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave prema odredbama stavaka 2., 3., 4. i 5. ovoga članka uređuje se zakonom kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(7) Za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine radi provođenja odredbi ovoga članka mjerodavni su službeni rezultati popisa stanovništva. Prije svakih izbora službeni rezultati popisa stanovništva o broju pripadnika nacionalnih manjina u jedinici lokalne samouprave odnosno jedinici područne (regionalne) samouprave usklađuju se s eventualnim promjenama registriranim u posljednjem potvrđenom popisu birača te jedinice.

članak 21.

Jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave u kojima pripadnici nacionalnih manjina ne čine većinu stanovništva mogu svojim statutima odrediti da se u predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave biraju pripadnici nacionalnih manjina ili veći broj pripadnika nacionalnih manjina nego što proizlazi iz njihovog udjela u ukupnom stanovništvu jedinice.

članak 22.

(1) U jedinici lokalne samouprave i jedinici područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: jedinica samouprave) u kojoj se prema odredbama ovog Ustavnog zakona treba osigurati srazmjerna zastupljenost članova njenog predstavničkog tijela iz reda pripadnika nacionalnih manjina osigurava se zastupljenost predstavnika nacionalne manjine u njenom izvršnom tijelu.

(2) Pripadnicima nacionalnih manjina osigurava se zastupljenost u tijelima državne uprave i pravosudnim tijelima sukladno odredbama posebnog zakona, vodeći računa o sudjelovanju pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu na razini na kojoj je ustrojeno tijelo državne uprave ili pravosudno tijelo i stečenim pravima.

(3) Pripadnicima nacionalnih manjina osigurava se zastupljenost u tijelima uprave jedinica samouprave sukladno odredbama posebnog zakona kojim se uređuje lokalna i područna (regionalna) samouprava i sukladno stečenim pravima.

(4) U popunjavanju mjesta iz stavka 2. i 3. ovoga članka, prednost pod istim uvjetima imaju predstavnici nacionalnih manjina.

III. VIJEĆA I PREDSTAVNICI NACIONALNIH MANJINA U JEDINICAMA SAMOUPRAVE

članak 23.

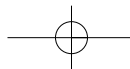
S ciljem unaprjeđivanja, očuvanja i zaštite položaja nacionalnih manjina u društvu pripadnici nacionalnih manjina biraju, na način i pod uvjetima propisanim ovim Ustavnim zakonom, svoje predstavnike radi sudjelovanja u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama samouprave.

članak 24.

(1) U jedinicama samouprave na čijem području pripadnici pojedine nacionalne manjine sudjeluju s najmanje 1,5% u ukupnom stanovništvu jedinice samouprave, u jedinicama lokalne samouprave na čijem području živi više od 200 pripadnika pojedine nacionalne manjine, te u jedinicama područne (regionalne) samouprave na čijem području živi više od 500 pripadnika nacionalne manjine, pripadnici svake takove nacionalne manjine mogu izabrati vijeće nacionalnih manjina.

(2) U vijeća nacionalnih manjina općine bira se 10 članova, u vijeća nacionalnih manjina grada bira se 15, a u vijeće nacionalnih manjina županije bira se 25 članova pripadnika nacionalne manjine.

(3) U slučajevima kada nije ispunjen barem jedan od uvjeta iz stavka 1. ovoga

članka za izbor vijeća nacionalnih manjina, a na području jedinice samouprave živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine, za područje ovakove jedinice samouprave bira se predstavnik nacionalnih manjina.

(4) Kandidate za članove vijeća nacionalnih manjina odnosno kandidate za predstavnike nacionalnih manjina mogu predlagati udruge nacionalnih manjina ili najmanje 20 pripadnika nacionalne manjine s područja općine, odnosno 30 s područja grada i 50 s područja županije.

(5) članovi vijeća nacionalnih manjina i predstavnici nacionalnih manjina biraju se neposredno tajnim glasovanjem za razdoblje od četiri godine, a na postupak izbora i druga pitanja u svezi s njihovim izborom shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave.

(6) Za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine radi provođenja odredbi ovoga članka mjerodavan je popis stanovništva korigiran (uvećan ili umanjen) za onaj broj birača koji su upisani ili brisani iz popisa birača koji se sastavlja radi izbora članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave.

članak 25.

(1) Vijeće nacionalne manjine je neprofitna pravna osoba. Svojstvo pravne osobe stječe upisom u registar vijeća nacionalnih manjina kojeg vodi ministarstvo nadležno za poslove opće uprave.

(2) Za svoje obveze vijeće nacionalne manjine odgovara svojom cjelokupnom imovinom.

(3) Naziv vijeća nacionalne manjine mora biti na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, te na jeziku i pismu kojim se služi nacionalna manjina koja je osnovala vijeće.

(4) Naziv vijeća nacionalne manjine mora sadržavati oznaku nacionalne manjine i oznaku područja za koje je izabrana.

(5) Ministar nadležan za poslove opće uprave propisat će pravilnikom sadržaj registra vijeća nacionalnih manjina i način njegova vođenja, te obrazac zahtjeva za upis u registar vijeća nacionalnih manjina.

članak 26.

članovi vijeća nacionalne manjine tajnim glasovanjem biraju predsjednika vijeća. Vijeće nacionalne manjine bira i osobu koja će zamjenjivati predsjednika vijeća u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti.

članak 27.

(1) Vijeće nacionalne manjine donosi program rada, financijski plan i završni račun, te statut kojim se uređuju pitanja od značaja za rad vijeća.

(2) Predsjednik vijeća nacionalne manjine predstavlja i zastupa vijeće, saziva

sjednice vijeća i ima prava i obveze određene statutom vijeća.

(3) Statut, program rada, financijski plan i završni račun vijeće nacionalne manjine donosi većinom glasova svih članova.

(4) Statut, financijski plan i završni račun vijeća nacionalnih manjina objavljuju se u službenom glasilu jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave za čije je područje osnovano.

članak 28.

(1) Jedinice samouprave osiguravaju sredstva za rad vijeća nacionalnih manjina, uključujući sredstva za obavljanje administrativnih poslova za njihove potrebe, a mogu osigurati i sredstva za provođenje određenih aktivnosti utvrđenih programom rada vijeća nacionalne manjine.

(2) Sredstva za ostvarivanje određenih programa vijeća nacionalnih manjina mogu se osigurati i u državnom proračunu Republike Hrvatske.

članak 29.

(1) Sredstva koja vijeće nacionalne manjine ostvari od svoje imovine; od donacija, poklona, nasljedstva; ili po drugom osnovu, mogu se koristiti samo za djelatnosti i poslove od značaja za nacionalnu manjinu utvrđenih u programu rada vijeća nacionalne manjine.

(2) Sredstva koja vijeće nacionalne manjine ostvari iz državnog proračuna Republike Hrvatske ili proračuna jedinice samouprave mogu se koristiti isključivo za namjene određene proračunom i zakonom, odnosno odlukom kojima se uređuje izvršenje proračuna, odnosno za namjene, kada se radi o sredstvima državnog proračuna Republike Hrvatske, koje odredi Savjet za nacionalne manjine.

(3) Kada vijeće nacionalne manjine nabavlja robe ili usluge ili izvodi radove sredstvima iz stavka 2. ovoga članka može ih koristiti samo pod uvjetima i na način propisan Zakonom o javnoj nabavi.

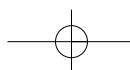
članak 30.

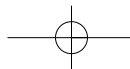
(1) članovi vijeća nacionalne manjine svoje dužnosti obavljaju, u pravilu, na dragovoljnoj osnovi i s pažnjom dobrog gospodara.

(2) članovi vijeća nacionalne manjine iz sredstava vijeća mogu primati samo naknadu troškova koje su imali u obavljanju poslova za vijeće i nagradu, za mjesečno ili neko drugo razdoblje ako to odobri i do visine koju odobri ministar nadležan za opću upravu.

članak 31.

(1) Vijeća nacionalnih manjina u jedinici samouprave imaju pravo:

- predlagati tijelima jedinice samouprave mjere za una-prje-divanje položaja nacionalne manjine u državi ili na nekom njenom području, uključujući davanje prijedloga općih akata kojima se uređuju pitanja od značaja za nacionalnu manjinu tijelima koja ih donose;

- isticati kandidate za dužnosti u tijelima državne uprave i tijelima jedinica samouprave;

- biti obaviješteni o svakom pitanju o kome će raspravljati radna tijela predstavničkog tijela jedinice samouprave, a tiče se položaja nacionalne manjine;

- davati mišljenja i prijedloge na programe radijskih i televizijskih postaja na lokalnoj i regionalnoj razini namijenjene nacionalnim manjinama ili na programe koji se odnose na manjinska pitanja.

(2) Tijela jedinica samouprave svojim općim aktima uredit će način, rokove i postupak ostvarivanja prava utvrđenih u stavku 1. ovoga članka.

članak 32.

(1) Poglavarstvo jedinice samouprave dužno je u pripremi prijedloga općih akata od vijeća nacionalnih manjina osnovanih za njeno područje zatražiti mišljenje i prijedloge o odredbama kojima se uređuju prava i slobode nacionalnih manjina.

(2) Ako vijeće nacionalne manjine smatra da je opći akt jedinice samouprave ili neka njegova odredba protivan Ustavu, ovom Ustavnom zakonu ili posebnim zakonima kojima se uređuju prava i slobode nacionalnih manjina, dužna je o tome odmah obavijestiti ministarstvo nadležno za opću upravu. Obavijest o tome uputit će i poglavarstvu jedinice samouprave i Savjetu za nacionalne manjine.

(3) Ministarstvo nadležno za opću upravu, ako ocijeni da je opći akt iz stavka 2. ovoga članka ili neka njegova odredba protivan Ustavu, ovom Ustavnom zakonu ili posebnim zakonima kojima se uređuju prava i slobode nacionalnih manjina, obustavit će, u roku od osam dana, njegovu primjenu.

(4) Odluka o obustavi od primjene dostavlja se bez odgađanja općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu, predsjedniku predstavničkog tijela koje je opći akt donijelo, a obavijest o donošenju odluke dostavlja Savjetu za nacionalne manjine i vijeću nacionalne manjine na temelju čije je obavijesti odluka donijeta.

(5) Ministarstvo nadležno za opću upravu prosljeđuje Vladi Republike Hrvatske odluku o obustavi od primjene općeg akta s prijedlogom za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom i zakonom pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske i o tome obavještava jedinicu samouprave.

(6) Obustava od primjene općeg akta prestaje ako Vlada Republike Hrvatske ne pokrene postupak iz stavka 5. ovoga članka u roku od 30 dana od dana zaprimanja odluke iz stavka 5. ovoga članka.

članak 33.

(1) Dva ili više vijeća nacionalnih manjina osnovanih u istoj jedinici lokalne samouprave, dva ili više vijeća nacionalnih manjina osnovanih u različitim jedinicama lokalne samouprave, dva ili više vijeća nacionalnih manjina osnovanih u istoj jedinici područne (regionalne) samouprave te dva ili više vijeća nacionalnih manjina osnovanih u različitim jedinicama područne (regionalne) samouprave mogu radi usklađivanja ili unaprjeđivanja zajedničkih interesa osnovati koordinacije vijeća nacionalnih manjina.

(2) Vijeća nacionalnih manjina kroz koordinaciju vijeća nacionalnih manjina usaglašavaju stavove o pitanjima iz svog djelokruga.

(3) Vijeća nacionalnih manjina mogu koordinaciju vijeća nacionalnih manjina ovlastiti da poduzima u njihovo ime pojedine mjere iz članka 31. ovoga Ustavnog zakona.

(4) Smatra se da su vijeća nacionalnih manjina jedinica područne (regionalne) samouprave osnovale koordinaciju vijeća nacionalnih manjina za područje Republike Hrvatske kada je sporazumu o osnivanju ove koordinacije pristupilo više od polovine vijeća nacionalnih manjina područne (regionalne) samouprave.

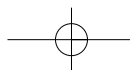
(5) Koordinacija vijeća nacionalnih manjina koju su vijeća nacionalnih manjina jedinica područne (regionalne) samouprave osnovale za područja Republike Hrvatske može donositi odluke o znamenju i simbolima nacionalnih manjina i način obilježavanja praznika nacionalnih manjina uz suglasnost Savjeta za nacionalne manjine.

članak 34.

(1) Predstavnik nacionalne manjine svoje poslove obavlja pod nazivom koji mora biti na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu te na jeziku i pismu kojim se služi nacionalna manjina koja ga je izabrala i koji sadrži oznaku područja za koje je izabran.

(2) Predstavnik nacionalne manjine otvara račun sredstava koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava na području jedinice lokalne samouprave za koju je izabran, za financijski plan korištenja tih sredstava i završni račun tih sredstava. Financijski plan i završni račun sredstava koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava objavljuju se u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave za čije područje je izabran manjinski predstavnik.

(3) Na predstavnika nacionalne manjine te njegove ovlasti i obveze odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 28., 29., 30., 31., 32. i 33. ovoga Ustavnog zakona.

IV. SAVJET ZA NACIONALNE MANJINE

članak 35.

(1) Osniva se Savjet za nacionalne manjine, radi sudjelovanja nacionalnih manjina u javnom životu Republike Hrvatske, a osobito radi razmatranja i predlaganja uređivanja i rješavanja pitanja u svezi s ostvarivanjem i zaštitom prava i sloboda nacionalnih manjina. U tom cilju Savjet surađuje s nadležnim državnim tijelima i tijelima jedinica samouprave, vijećima nacionalnih manjina, odnosno predstavnicima nacionalnih manjina, udrugama nacionalnih manjina i pravnim osobama koje obavljaju djelatnosti kojima se ostvaruju manjinska prava i slobode.

(2) Savjet za nacionalne manjine ima pravo:

- predlagati tijelima državne vlasti da rasprave pojedina pitanja od značenja za nacionalnu manjinu, a osobito provođenje ovoga Ustavnog zakona i posebnih zakona kojima su uređena manjinska prava i slobode;
- predlagati tijelima državne vlasti mjere za unaprjeđivanje položaja nacionalne manjine u državi ili na nekom njenom području;
- davati mišljenja i prijedloge o programima javnih radio postaja i javne televizije namijenjenih nacionalnim manjinama, te o tretiranju manjinskih pitanja u programima javnih radio postaja i javne televizije i drugim sredstvima priopćavanja;
- predlagati poduzimanje gospodarskih, socijalnih i drugih mjera na područjima tradicionalno ili u znatnijem broju nastanjenim pripadnicima nacionalnih manjina kako bi se očuvalo njihovo postojanje na tim područjima,
- tražiti i dobiti od tijela državne vlasti i tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave podatke i izvješća potrebna za razmatranje pitanja iz svoga djelokruga;
- pozivati i tražiti nazočnost predstavnika tijela državne vlasti i tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave, u čiju nadležnost spadaju pitanja iz djelokruga Savjeta utvrđena ovim Ustavnim zakonom i statutom Savjeta.

(3) Savjet za nacionalne manjine surađuje u pitanjima od interesa za nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj s nadležnim tijelima međunarodnih organizacija i institucija koje se bave pitanjima nacionalnih manjina, kao i s nadležnim tijelima matičnih država pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

(4) Savjet za nacionalne manjine raspoređuje sredstva koja se u državnom proračunu osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina. Korisnici sredstava podnose Savjetu godišnja izvješća o trošenju sredstava koja su im doznačena iz državnog proračuna, o čemu Savjet izvješćuje Vladu Republike Hrvatske i Hrvatski sabor.

(5) Ako u roku od 90 dana od donošenja državnoga proračuna, Savjet za nacionalne manjine ne donese odluku o rasporedu sredstava iz stavka 4. ovoga članka, odluku o tome donosi Vlada Republike Hrvatske.

članak 36.

(1) članove Savjeta za nacionalne manjine imenuje Vlada Republike Hrvatske na vrijeme od četiri godine i to:

- sedam članova pripadnika nacionalnih manjina iz reda osoba koje predlože vijeća nacionalnih manjina,
- pet članova pripadnika nacionalnih manjina iz reda istaknutih kulturnih, znanstvenih, stručnih, vjerskih djelatnika iz reda osoba koje predlože manjinske udruge i druge organizacije manjina, vjerske zajednice, pravne osobe i građani pripadnici nacionalnih manjina.

(2) članovi Savjeta za nacionalne manjine su i zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru.

(3) Savjet za nacionalne manjine ima predsjednika i dva potpredsjednika koje imenuje Vlada Republike Hrvatske iz redova članova Savjeta. Jedan od njih obavezno je član Savjeta iz redova nacionalne manjine koja u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluje s više od 1,5%.

(4) Prilikom imenovanja članova Savjeta za nacionalne manjine Vlada Republike Hrvatske vodit će računa o udjelu pripadnika pojedinih nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske, kao i o tome da sastav Savjeta odražava njihovu samobitnost i osobitost, te povijesne vrijednosti, etničku, kulturnu i svaku drugu raznolikost.

(5) Predsjednik i potpredsjednici Savjeta za nacionalne manjine svoju dužnost obavljaju profesionalno, a predsjednik Savjeta je i predstojnik stručne službe Savjeta.

(6) Za obavljanje stručnih i administrativnih poslova za Savjet za nacionalne manjine Vlada Republike Hrvatske osnovat će stručnu službu Savjeta i odrediti okvirni broj njenih službenika i namještenika.

(7) Savjet za nacionalne manjine ima statut koji donosi uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske. Statutom se pobliže uređuje djelokrug i organizacija rada Savjeta.

(8) Savjet za nacionalne manjine donosi program rada, financijski plan, završni račun i odluke o raspoređivanju sredstava koja se u državnom proračunu osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina.

(9) Savjet za nacionalne manjine će donijeti pravilnik o unutarnjem redu stručne službe Savjeta na prijedlog predsjednika Savjeta.

(10) Savjet za nacionalne manjine odlučuje većinom svih članova.

(11) Program rada Savjeta za nacionalne manjine, financijski plan i završni račun sredstava Savjeta za nacionalne manjine, te akti kojima Savjet za nacionalne ma-

njine raspoređuje sredstva koja se u državnom proračunu osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina, objavljuju se u «Narodnim novinama».

V. NADZOR

članak 37.

(1) Ostvarivanje prava i sloboda nacionalnih manjina zajamčenih Ustavom, ovim Ustavnim zakonom i posebnim zakonima nadziru tijela državne uprave u pitanjima iz svog djelokruga.

(2) Vlada Republike Hrvatske usklađuje rad tijela državne uprave u primjeni ovog Ustavnog zakona i posebnih zakona koji uređuju pitanja od značenja za nacionalne manjine.

(3) Najmanje jednom godišnje Vlada Republike Hrvatske podnosi Hrvatskom saboru izvješće o provođenju ovoga Ustavnog zakona i o utrošku sredstava koja se u državnom proračunu osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina, a Savjet za nacionalne manjine Hrvatskom saboru odnosno njegovom radnom tijelu u čijem je djelokrugu ostvarivanje prava nacionalnih manjina podnosi polugodišnje izvješće o pitanjima koja su u djelokrugu Savjeta te kvartalno izvješće o utrošku sredstava koja su u državnom proračunu osigurana za potrebe nacionalnih manjina.

članak 38.

(1) Vijeća nacionalnih manjina odnosno predstavnici nacionalnih manjina u jedinici samouprave mogu zatražiti od nadležnog tijela državne uprave da provede nadzor nad primjenom ovoga Ustavnog zakona i posebnih zakona kojima su uređena prava i slobode nacionalnih manjina od strane tijela jedinica samouprave u kojima su osnovane i da poduzmu mjere za zakonito postupanje tih tijela, o čemu obavještava Savjet za nacionalne manjine koji je dužan o svom stajalištu izvijestiti vijeća nacionalnih manjina odnosno predstavnika nacionalnih manjina.

(2) Savjet za nacionalne manjine može zatražiti od Vlade Republike Hrvatske da provede nadzor nad primjenom ovoga Ustavnog zakona i posebnih zakona kojima su uređena prava i slobode nacionalnih manjina od strane tijela državne uprave i da poduzme mjere za zakonito postupanje tih tijela.

(3) Vijeća nacionalnih manjina odnosno predstavnici nacionalnih manjina i Savjet za nacionalne manjine imaju pravo, u skladu s odredbama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske podnijeti ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske, ako po vlastitoj ocjeni ili povodom inicijative pripadnika nacionalne manjine smatraju da su povrijeđena prava i slobode pripadnika

nacionalnih manjina propisana ovim Ustavnim zakonom i posebnim zakonima.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

članak 39.

(1) Odredba članka 19. ovoga Ustavnog zakona primjenjivat će se od dana stupanja na snagu zakona kojim će sukladno ovoj odredbi biti uređen izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

(2) Predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kojima je mandat u tijeku, a u kojima nije ostvareno pravo na zastupljenost predstavnika manjina sukladno odredbama članka 20. ovoga Ustavnog zakona, popunit će se odgovarajućim brojem članova pripadnika nacionalnih manjina u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Ustavnog zakona.

članak 40.

Ništa se u ovome Ustavnom zakonu neće tumačiti kao da uključuje bilo kakvo pravo na obavljanje bilo kakve djelatnosti ili izvršavanje čina suprotnih temeljnim načelima međunarodnog prava, te posebice suverenosti, jedinstvenosti, teritorijalne cjelovitosti i nezavisnosti Republike Hrvatske.

članak 41.

Ovim se Ustavnim zakonom ne mijenjaju niti ukidaju prava nacionalnih manjina utvrđena međunarodnim ugovorima koji, sukladno Ustavu Republike Hrvatske čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

članak 42.

(1) Vlada Republike Hrvatske imenovat će članove Savjeta za nacionalne manjine te predsjednika i potpredsjednike Savjeta najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Ustavnog zakona.

(2) Ako do isteka roka iz stavka 1. ovoga članka ne budu osnovana vijeća nacionalnih manjina ili ako ta vijeća ne predlože Vladi Republike Hrvatske kandidate za članove Savjeta za nacionalne manjine, Savjet za nacionalne manjine činit će članovi imenovani prema odredbi članka 36. stavka 1. podstavka drugog i članovi određeni prema odredbi članka 36. stavka 2. ovoga Ustavnog zakona.

(3) Do osnivanja Stručne službe Savjeta za nacionalne manjine stručne i administrativne poslove za Savjet za nacionalne manjine obavljat će Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.

članak 43.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Ustavnog zakona prestaje važiti odredba članka 4. stavka 1. točke 1. Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina (ČNarodne novine«, br. 51/00.).

(2) Danom stupanja na snagu ovoga Ustavnog zakona prestaje se primjenjivati odredba članka 9. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (ČNarodne novine«, br. 33/01.) u dijelu u kojem propisuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave iz reda pripadnika nacionalnih manjina i prestaje važiti odredba članka 61. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

članak 44.

Danom stupanja na snagu ovoga Ustavnog zakona prestaje važiti Ustavni zakon o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj (ČNarodne novine«, br. 65/91., 27/92., 34/92. - pročišćeni tekst, 51/00. i 105/00. - pročišćeni tekst).

članak 45.

Ovaj Ustavni zakon stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama".
Klasa: 016- 01/02- 01/01
Zagreb, 13. prosinca 2002.

HRVATSKI SABOR
Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Zlatko Tomčić, v. r.

Prilog 2

POPIS SUDIONIKA SEMINARA

Ime i prezime	Institucija/Udruga/ Vijeće	Funkcija	Adresa	Telefon
Branko Kordić,	srpska nac. manjina,	član	Borojevići 71	856-068
Miloš Borojević	VSNMODK	predsjednik	Borojevići 9	856-022
Zlata Mujkić	županij. Vijeće Bošnjaka SMŽ	predsjednica	Hrv. narodnog preporoda, Sisak	044/537-916; 098/9370803
Marko Gloc	SDP Glina		N. Tesle 34, Glina	044/882-957
Nada Glušac	SDP Glina		Podlužje 1, Glina	044/882-302
Pero Čavić	HNS		Borojevići 67	044/856-328
Stevo Novaković	HNS	član	G. Bjelovac 14	044/856-198
Većeslav Šimik	češka Beseda	član	V. Logomerca 7, Sisak	044/540-840
Arpad Kiš	županijsko Vijeće mađarske nac. manjine	predsjednik	Hrvatskih domobrana 1, Sisak	044/531-301
Milan Krstinić	srpski član	član	Istarska 16, Sisak	044/571-057; 091/5182769
Miloš Kepčija	SDSS-Dvor	predsjednik	A. Stepinca 70	044/871-494
Milan Lončar	županijsko Vijeće srpske nac. manjine	predsjednik	I. B. Mažuranić 2, Sisak	044/534-919
Mirjana Begić	Općina Sunja	pročelnik JUO	Trg kralja Tomislava 3, Sunja	044/833-700

Ime i prezime	Institucija/Udruga/ Vijeće	Funkcija	Adresa	Telefon
Branislav Grubić	ALD Sisak	ročnik	S. i A. Radića 2A	044/521-227
Andrich Francesca	ALDA			
Bison Francesca	Grad Mogliano Veneto	društ. djelatnosti	Via Terraglio 3, Mogliano Veneto, Italija	
Albanese Roberta	Grad Mogliano Veneto	urbanistički odjel	Via Terraglio 3, Mogliano Veneto, Italija	
Laura Sicchiero	ALDA			
Luciano Marini	Grad Mogliano Veneto	pročelnik	Via Marconi 53, 31021 Mogliano Veneto (TV), Italija	
Fabio Baldan	Grad Mogliano Veneto	urbanistički odjel		
Đuro Rodić	VNM Gvozd	potpredsjednik	Crevarska Strana 130	098/648951
Nikola Arbutina	VNM Dvor	član	Gorička 34, Dvor	091/7995573
Nikola Vuković	ODCK	ravnatelj	Trg bana J. Jelačića 15	044/871-132
Simo Rajšić	Dvor-VSNM	predsjednik	Kralja Tomislava 33D	044/871-034
Nikola Carić	Općina Dvor	načelnik	Frana Tućana 2, Dvor	044/871-559
Božo Nikolić	Vijeće romske nac. manjine za grad Sisak	predsjednik	Capraške poljane 27, Sisak	044/532-361; 091/5720097
Goran Vasiljević	Vijeće romske nac. manjine za grad Sisak	potpredsjednik	Novoselska 24, Sisak	098/810981
Siniša Gajić	Grad Sisak, srpsko Vijeće	predsjednik	Rimska 25, Sisak	
Irena Barišić Milunić	ALD Sisak	djelatnica	S. i A. Radića 2A	044/521-227
Sonja Bogeljić	ALD Sisak	pomoćnica ureda	S. i A. Radića 2A	044/521-227
Laura Antonello	Grad Mogliano Veneto	socijalna radnica	Via Terraglio 3, Mogliano Veneto, Italija	0039/0415930606
Decastris Cristina	Grad Mogliano Veneto	socijalna radnica	Via Terraglio 3, Mogliano Veneto, Italija	0039/0415930604
Quarto Ena	Grad Mogliano Veneto	pročelnik	Piazza Caduti 8, Mogliano Veneto, Italija	0039/0415930220
Busato Sergio	Grad Mogliano Veneto	socijalna radnica	Via Terraglio 3, Mogliano Veneto, Italija	0039/0415930809

Ime i prezime	Institucija/Udruga/ Vijeće	Funkcija	Adresa	Telefon
Samir Ibrahimagić	BNZ	član	G. Krkleca 13, Sisak	044/530-157
Hajrudin Kulašić	b.n.m. Grada Petrinje	predsjednik	A. šenoje 1, Petrinja	091/5697479
Alija Avdić	gradsko Vijeće bošnjaka grada Siska	predsjednik	A. Hebranga 250, Sisak	044/537-117
Fuad Karaga	Medžlis IZ-e	imam	J. Kaštelana 24, Sisak	044/534-742
Vlado Gabrić	Općina Gvozd	načelnik	Trg F. Tuđmana 6, Gvozd	044/526-151
Stevan Bekić	Crveni križ-Gvozd	ravnatelj	G. Čemernica 7	044/881-534
Stanoje Nikolić	županijsko Vijeće romske nac. manjine	predsjednik	Capraške poljane 17, Sisak	098/714054
Nikolić Zlatko	županijsko Vijeće romske nac. manjine	potpredsjednik	Capraške poljane	098/9964297
Emil Velicky	češko Vijeće	član	I. Rukavine 47, Sisak	044/549-534
Stjepan Kaner	č.ž.V. Sisak	predstavnik Grada	Dragutina Radovića 8	044/570-526
Bekić Stojan	VSNM H. Dubica	predsjednik	Petra Berislavića 88	044/855-126
Bradarić Jovan	Živaja	član	Živaja 167, H. Dubica	044/850-588
Milivoj Subotić	Manj. Nac. Vijeće, H. Dubica	tajnik	S. Radka 73, H. Dubica	098/9251247
Branko Radanović	VSNM grada Petrinje	predsjednik	O. Kučere 37, Petrinja	098/9808298
Stanko Rajšić	Općina Topusko	stručni suradnik za društvene djelatnosti	Trg bana J. Jelačića 20, Topusko	044/889-013; 044/885-010
Refik Nurkić	Vijeće bošnjačke nac. manjine Općine Topusko	predsjednik	Ribnjak 3, Topusko	044/885-310
Mirko Kraljević	Udruga naseljenika i povratnika	predsjednik	M. Gupca 3, Sunja	044/883-612
Dr. Hašim Smlatić	BNZH	član glavnog odbora županijskog Vijeća	A. Cesarca 93, Sisak	091/5173942
Branko Borojević	srpska nac. manjina	zamjenik predsjednika	A. Starčevića 12, H. Kostajnica	091/7212032
Željko Puškar	srpska nac. manj. Gr. H. Kostajnice	predsjednik	V. Nazora 11	044/851-459

Ime i prezime	Institucija/Udruga/ Vijeće	Funkcija	Adresa	Telefon
Zdravko Kuljanac	Grad Petrinja	tajnik Grada	Gundulićeva 2	044/815-221
Tommaso Ferreri	talijanska nac. manjina SMŽ-e	predsjednik	M. Križe 15, Kutina	098/563535
Turas Vlado	predstavnik slovačke manjine	predstavnik u Općini	Našička 2, Lipovljani	044/676-264
Branko Vincent	slovačka nac. manjina SMŽ-e	predstavnik	Kalja Tomislava 28, Lipovljani	044/676-104
Mile Mamuzić	SDF		Hrvat. sokola 6, Glina	044/880-375
Vladimir Gregurić	židovska manjina, Glina		Toplička 6, Glina	044/882-259; 098/9009073
Tatjana Puškarić	LDA Sisak	delegat	S. i A. Radića 2A	044/521-227
Paula Raužan	LDA Sisak	voditeljica projekta	S. i A. Radića 2A	044/521-227
Sanja Rastovčan -Butković	Sisačko-moslavačka županija	voditelj Odsjeka za posl. lok. samouprave	S. i A. Radića 36, Sisak	044/550-144
Marija Stojanov	Sisačko-moslavačka županija	prof. etike i politike i gospodarstva	K. P. Krešimira IV 11, Kutina	044/683-760
Anto Birčić	Sisačko-moslavačka županija	prof. povijesti	Brinjani 28, Kutina	044/652-715
Mirko Knjižek	češka nac. manjina	predsj. češke Besede Općine Lipovljani	Krivaj 124, Lipovljani	044/668-485
Tomislav Vladušić	Općina Jasenovac		Trg kralja Petra Svačića, Jasenovac	098/9543-398
Luka Đilas	Udruga umirovljenika i Vijeće	predsjednik	Trg kralja Petra Svačića, Jasenovac	044/672-078
Melanija Herceg	Općina Jasenovac	općinski vijećnik	Trg kralja Petra Svačića, Jasenovac	091/501-5323
Čeho Keranović	Gradsko Vijeće Bošnjaka grada Siska	tajnik	Hrvatskog narodnog preporoda 36, Sisak	044/537-858
Mirsad Sedić	Gradsko Vijeće Bošnjaka grada Siska	član	O. Price 7/1, Sisak	044/532-103
Katica Svoboda	Grad Sisak	savj. u Upr. odj. za društ. djelat.	Rimska 26, Sisak	044/524-662

Ime i prezime	Institucija/Udruga/ Vijeće	Funkcija	Adresa	Telefon
Ivana Špoljarić	Grad Sisak	stručni suradnik za imov.-pravne poslove	Rimska 26, Sisak	044/523-351
Petar Zelić	OŠ Galdovo	ravnatelj	Brezovačkog odreda 1	044/714-227
Jasna Dimić	novinarica NST-a		J. Meštrovića 26, Sisak	044/547-594
Mirjana Gerić-Stržič	novinarica "Vjesnika"		J. Križanića 3, Sisak	091/2505-632
Mara Vilus	Vijeće Srpske nacionalne manjine, Petrinja	tajnik	Malinova 29, Petrinja	044/814-067
Zoran Nikodić	Vijeće Srpske nacionalne manjine, Hrvatska Dubica	član	Petrinjski put 2, Hrvatska Dubica	044/782-7768
Vatroslav Vrdoljak	Grad Glina	član Gradskog poglavarstva	Plitvička 40, Glina	044/882-689
Mirko Fedak	KPD Ukrajinaca "Karpati", Lipovljani	predsjednik	B. Radić 54, Lipovljani	044/676-589
Rudolf Janski	Vijeća češke nacionalne manjine, Lipovljani	predsjednik	Kolodvorska 78, Lipovljani	044/676-022
Nikola Zeman	češka Beseda, Lipovljani	tajnik udurge	Zagrebačka 65, Lipovljani	044/676-776
Snježana Šnajder	Grad Sisak	pročelnik	Rimska 26, Sisak	098/9821-305
Boško Gagić	Srpska, KUD Glina	tajnik	D. Selište 62, Glina	044/880-637
Zvonimir Lukšić	Općina Popovača	načelnik	B. Julija 19, Popovača	098/9839-606
Gioani Mark	županijsko Vijeće Albanske nacionalne manjine	predsjednik	Trg kralja Tomislava 4, Kutina	091/254-6343
Ivanka Slota	Vijeće Ukrajinske nac. manjine	član	Lipovljani	044/676-401
Ivan Brechelmacher	Adventistička crkva Sisak	svećenik	Braće Čulig 24, Sisak	044/570-195; 099/3568121
Miloš Komanović	Baptistička crkva Sisak	pastor	Hrvatskih domobrana 5A, Sisak	044/530-508

Ime i prezime	Institucija/Udruga/ Vijeće	Funkcija	Adresa	Telefon
Muhamed Htijanović	Sisak	član	Kneza Domagoja 14, Sisak	044/536-114
Slada Delkić	B.N.Z. Sisak	član	Petrinjska 8A, Sisak	098/9071984
Slavica Panjkov-Karpa	Ukrajnsko udruženje žena RH, Lipovljani	tajnica	Sajmišna 34, Lipovljani	044/676-541; 098/448675
Petar Stupjak	Ukrajnska nacionalna manjina Vukovarsko-srijemske županije	predstavnik	S. Sopanca 12, Vukovar	032/428-485; 098/9704076
Stjepan Komarac	Forum za ljudska prava	predsjednik	Savska 40, Sisak	098/9347718
Dubravko Bukač	Vijeće nac. manjine Čeha, Kutina	zamjenik predsjednika	K. Trpimira 8, Kutina	044/682-749
Velibor Potužak	Vijeće nac. manjine Čeha, Kutina	predsjednik	Međurić 15, Banova Jaruga	044/668-497
Milan Davidović	Gradsko vijeće, Glina	dopredsjednik	Frankopanska 61, Glina	044/882-047
Josip Debeljak	NKD "Slavonac"	član	K. Zvonimira, Lipovljani	091/5131500
Stjepan Markanović	Općina Lipovljani	načelnik	Trg Svetog Josipa 1, Lipovljani	044/676-04
Dragutin Čelap	VSNM, Topusko	predsjednik	Staro Selo 181, Topusko	098/9669715
Damir Šerbecki	Općina Popovača	općinski vijećnik	Jelengradska 16, Popovača	044/679-380
Ivo Kovačević	Grad Hrvatska Kostajnica	član Poglavarstva	V. Nazora 5, H. Kostajnica	044/851-165
Petar Olujić	Srpska pravoslavna crkva-Sisak	Paroh	A. Šenoa 37, Sisak	098/353-235
Milan Bakšić	Grad Glina	član Poglavarstva	Kozarica 8, Glina	098/393916; 044/882-297
Josip Kupski	češka Beseda, Lipovljani	član Vijeća	Zagrebačka 106 Lipovljani,	044/676-158
Nikola Sožnjević	županijsko Vijeće SNM	član	D. Selište 50, Glina	044/880-453

Ime i prezime	Institucija/Udruga/ Vijeće	Funkcija	Adresa	Telefon
Milovan Bojčetić	županijsko Vijeće SNM	zamjenik predsjednika	F.Prešerna 11,Sisak	044/533-435, 098/403-195
Nikola Tadić	Gradsko Vijeće Sisak, Poglavarstvo	član Poglavarstva	Rimska 26, Sisak	044/531-647
Nemanja Dujic	Vijeće Srpske nacionalne manjine, Petrinja	član	Matije Antolca 28, Petrinja	044/814-485
Saphija Hajdarević	BNZ-aktiv Bošnjačka žena	član	J.B.Jelačića 35, Mošćenica	044/733-579
Ivan Hudec	Slovačka nac. manjina, Lipovljani	dopisnik mjesečnika Pramež	K.Tomislava 19, Lipovljani	044/676-744
Zdravko Kosina	Predstavnik češke Besede Sisak	član	Drage Radoševića	044/530-982
Zdenka Andres	Vijeće županije češke nacionalne manjine	zamjenica predsjednika	A.Cuvaja 6, Sisak	044/540-295
Gjiododa Agim	Zamjenik predsjednika Vijeća nacionalne manjine Albanaca	član	Rudolfa Dohassya B4 Kutina	044/625-578
Rudolf Krznarić	VEČERNJI RADIO MOSLAVINA	novinar	V.Nazora 25 Kutina-Ilova	044/640-222; 098460-910
Bernardin Barić	Općina Hrvatska Dubica	referent	P.Berislavića bb; Hrv.Dubica	044/855-002
Dinko Jeričević	Općina Majur	pročelnik	Sv.Mihovila 2; Majur	044/859-092 044/859-177
Sjepko Zelić	NET; Nezavisna TV	novinar	Žitna 6, Sisak	044/530-258 0981524-810
Aldijana Bećiri	BNZ Sisak	član	Frankopanska 5; Sisak	098/903-8422
Ivan Vukadin	Općina Dvor	stručni referent	Hrvatskog proljeća 1, odvojak 6; Dvor	044/871-475
Stevo Paripović	Općina Dvor	pročelnik službi Opć. Vijeća i Poglavarstva	Ćore 44, Vanići dvor	044/871-507

Ime i prezime	Institucija/Udruga/ Vijeće	Funkcija	Adresa	Telefon
Koraljka Djetelić	Jutarnji list	novinarka	S.i A. Radića 37; Sisak	091/5106832
Andrea Jukić	Radio Quirinus	novinarka	A.Starčevića 46; Sisak	098/262-517
Ljuba Vrga	Vijeće Srpske nac. manjine	član	M.Gradac 74	044/893-064
Milica Dukić	Radio Banovina	novinarka	Dvorska 119; Glina	044/880-015
Dragoslav Meandžija	Vijeće Srpske nac. manjine	predsjednik	Vlahović 49; Glina	044/826-079
Hrvoljub Bagoh	Vijeće Ukrajinske nac. manjine	član	Lipovljani	044/676-146
Zdenko Dalik	Vijeće županije češke nacionalne manjine	predsjednik	A.Hebranga 18; Sisak	044/536-334
Miloš Bjelica			T.Smičiklasa 27; Petrinja	044/814-027